ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್.—ಪೌರ ಸಭೆ ಎಣ್ಣೆ ಕಂಪನಿಗೆ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆ ಬಂದರೆ ಅವರ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಸರಕಾರ ಸಿದ್ಧವಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪಿ. ಗಂಗಾಧರ.—ತುಮಕೂರಿನ ಬಡಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಡವರು ಇರುವ ಕಡೆ ನೀರಿನ ಕೊರತೆ ಇದೆ. ಮೊದಲು ಇದ್ದಷ್ಟೇ ನೀರಿನ ಸಪ್ಲೈ ಇಂದೂ ಸಹ ಇದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಾಗರೀಕನಿಗೆ ಇಂತಿಷ್ಟು ಗ್ಯಾಲನ್ ನೀರು ಒದಗಿಸ ಬೇಕು ಎಂದು ಸರಕಾರ ನಿಗದಿ ಮಾಡಿದೆಯೇ?

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್.—ಬೇಸಿಗೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತುಮಕೂರಿನಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಅಭಾವ ಇದೆ. ಅದು ಅಷ್ಟೇನೂ ತೀವ್ರವಾಗಿಲ್ಲ. ಬೋರ್ ವೆಲ್ ಹಾಕಿ ಎಲ್ಲಿ ಅಂಡರ್ ಗ್ರೌಂಡ್ ನೀರು ಇದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ಲಾನ್ ಎಸ್ಟಿಮೇಟು ಬಂದ ಮೇಲೆ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪಿ. ಗಂಗಾಧರ.—ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಗ್ಯಾಲನ್ ನೀರು ತುಮಕೂರಿನಲ್ಲಿ ಸಪ್ಲೈ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ? ಇದಕ್ಕೆ ಏನು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ?

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್.—ಎಲ್ಲಾ ಪೌರ ಸಭೆಯವರೂ ಪರ್ ಹೆಡ್ ಇಷ್ಟಿಷ್ಟು ಗ್ಯಾಲನ್ ನೀರು ಒದಗಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಆ ರೀತಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ನೀರು ಕೊಡಬೇಕು. ಇಂತಿಷ್ಟು ಎಂದು ನಿಗದಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಟಿಸ್ಟ್ ಬೋರ್ ವೆಲ್ಸ್ ತೆಗೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಡಿ.ಸಿ.ಗೆ ಬರೆದು ತಿಳಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ರೈತರಿಗೆ ಕನ್‌ವಿನ್ಸ್ ಮಾಡಿ ಟಿಸ್ಟ್ ವೆಲ್ಸ್ ತೆಗೆಯಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿ ಕೊಡ ಬೇಕು ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪಿ. ಗಂಗಾಧರ.—ತುಮಕೂರಿನಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯವ ನೀರಿನ ಅಗತ್ಯ ಇದೆ. ನೀರು ಸಿಕ್ಕುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಟೆಸ್ಟ್ ವೆಲ್ಸ್ ತೆಗೆಸಲು ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ, ಪೋಲೀಸರ ಸಹಾಯ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡಾದರೂ ಕೂಡ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಬಾವಿ ತೆಗೆಸಲು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುತ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎಂ. ಪಾಟೀಲ್.—ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಒದಗಿಸಲು ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೇ ಬೇಕು, ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾರಿಟಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಟೆಸ್ಟ್ ವೆಲ್ಸ್ ತೆಗೆಯಲು ರೈತರು ಅಡ್ಡಿ ಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಡಿ.ಸಿ.ಗೆ ಬರೆದಿದ್ದೇವೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ರೈತರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿ ಅವರಿಗೆ ಮನದಟ್ಟಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಎಂದು. ಟೆಸ್ಟ್ ವೆಲ್ಸ್ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಿ ಎಂದು. ಇದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

BUDGET ESTIMATES FOR 1970-71—DEMANDS FOR GRANTS
DEMAND Nos. 10,12 & 13

Sri VEERENDRA PATIL.—Sir, on the recommendation of the Governor, I beg to move :

> That a sum not exceeding Rs. 5,13,15,000 be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year for the period ending 31st day of March 1971, in respect of General Administration ".

Mr. Speaker :

" That a sum not exceeding Rs. 5,13,15,000 be granted to the Government to defray the charges which will come in

course of payment during the financial year for the period ending 31st day of March 1971, in respect of General Administration".

Along with this Demand, the Demands 12 & 13 are deemed to have been moved.

Mr. SPEAKER:—The other two demands are also before the House for discussion. Before proceeding with the discussion I would just like to bring to the notice of the Hon. Members that two days have been alloted for these Demands. Altogether about seven hours would be available. Out of that, 3½ hours are allotted to the ruling party and 3½ hours to opposition parties. The S V. D. is allotted 112 minutes the Congress-R is allotted 61 minutes, and the Independents are given 37 minutes time. I request the respective Whips of the parties to regulate the number of speakers within the time allotted to their parties. Now I call upon Hon. Member Sri Siddaveerappa to initiate the debate.

Sri H. SIDDAVEERAPPA — (Harihar) Sir, I rise to oppose the demands that have just now been moved by the Hon. Leader of the House. I will take about 20 minutes or even less in order to give time to my other friends. Last time I was given one hour to speak on this subject. Now since the time at my disposal is very limited it is very difficult to condense one's thoughts and put it in as short a speech as possible. However, I will try my best.

Firstly, I will deal with the matters concerning law and order. The Governor in his Address stated that in the year 1969 the law and order situation was generally satisfactory. He has stated.

> 'The law and order situation during the year 1969 has also been generally satisfactory and excepting for the unfortunate aberration of a communal trouble at Hubli in March and the interlude of student agitation during September. Mysore has lived up to its reputation for peace and stability"

This is what he stated. But I would like to tell the Governor and also the Government on this occasion that the year 1970 may not be as reported in his Address. The forecasting is ominous. We have been seeing from all sides the shape of things to come in 1970 due to unfortunate political developments and other reasons. The party in power has raised its iron fist against its opponents and they have been trying to pull down the opponents. I would like to make it very clear by giving one or two instances.

Sir, I wrote a letter to the Chief Minister some time back stating that when the dignitary of the Mysore State Congress organisation Dr. Nagappa Alva went to Ajjampur he accused the Prime Ministerof

(SRI H. SIDDAVEERAPPA)

India to his heart' s eontent and naturally some citizens present at the meeting took exception to it began to raise objections. The people who raised objctions were taken to the police Station and a complaint was lodged against them. For my letter I have just now received the reply half an hour back which I will read out for the information of this Hon. House. The letter is from the Home Department of the Government of Mysore. It reads thusn.

> In continuation of this Departments' letter of even number dated 21st February 1970 on the subject mentioned above I am directed to state that the matter was enquired into. Some persons are alleged to have obstructed the meeting and misbehaved in a disorderly manner using abusive language in public place. The police had to intervene in the interest of maintaining law and order. The concerned persons have been charge-sheeted under the Mysore Police Act and the case is pending trial.

What I want to say is this. There seems to be double standards.

MR. SPEAKER.—A charge sheet has already been filed in the court. How can the member refer to the merits of the case?

SRI H. SIDDAVEERAPPA.—I am not referring to the merits of the case. Sir, When Hon. Member Sri D. Devaraj Urs and Hon. Member Sri Channaiah and others addressed meeting at Mandya, when people obstructed them and even the pandal was pulled down, no action was taken by the Police. though the Police officers were present on the spot. again, what has happened in Gulbarga? We have been seeing that hon. M.Ps were included in the second charge sheets as some Hon. members have stated. I know there are many more things to come. I would like to tell this Government that we cannot be deterred by these methods. That is why a few days ago I started in this House, that instructions have gone from the Government to the effect that those belonging to the Congress-R will have to be harassed. charge-sheeted and action taken against them. Hitler did the same thing But he never succeeded. Sir. I am saying this with a purpose . I know the Chief Minister has been saying that law and order or the police come within the State list, But I would like to tell him that a time will come when the Central Government, in the interest of maintenance of law and order in the State, has to intervene. The Central Intelligence is also working in Mysore State and almost all the Senior State officers about 87 or so, are in the state. Let the Hon. Chief Minister should not be under the delusion that he is the sole master of Mysore State. There are articles 256 and 257 in the Constitution. Let him examine the implications of those articles. In a given time, if the Central Govern-

ment is satisfied that because the Syndicate is rulling in the Mysore State and law and order is in danger, it can intervene. I know even some other States are also being ruled by Syndicate Congress, but there the relationship is quite cordial and they are getting on well, but I cannot understand why these people should try to single-out and think of only this party for this preferential treatment. I will give a number of cases.

Sir, a member of this House who was on the other side and who has come over to this side, had addressed a letter to convene a special A. I. C. C session. He was also the president of same Taluk Society and complaint for misappropriation had already been filed against him. After one year, as soon as he sent the letter to convene a special A. I C. C. meeting, they began to think of implicating him in that case. It seems one of the Ministers told him why can't you write. letter to Sri Nijalingappa stating that you have withdrawn your signature for calling for special A. I. C. C meeting, so that the case against you could be. withdrawn Because he refused to withdraw his signature, the prosecution is going on. That is one case. I can tell you what has happened to Sri Devaraj Urs. He wrote a letter about the Mandya affair, The Chief Minister has not the courtesy even to acknowledge that letter or give a reply as to what has happend. If this is the way things are managed, how can you carry on ? Then a Chikmagalur, a journalist was belaboured. At Gulbarga what hast happened is sad story, Lawyers, medical practitioners and the gentry of the place seem to have been belaboured and some of them have sustained injuries and fractures. That is how things are done at Gulbarga at the fag-end of the meeting, probably at the instance of the Government. Again in Mysore, what happened when Smt. Tarakeswari Sinha addressed a meeting there? Unnecessarily some boys, some children were taken into police custody and they were harassed. Over and above this, I have learnt on reliable authority, that the police have been going round the State to collect the names of villagers who had the courage to attend the Bombay Session of the AICC. I want to know why they want this information?

2-30 P.M.

I know many police people in Mysore State. Left to themselves, they can administer the State impartially, objectively and in a better manner. But unfortunately, what has happend ? At each stage, those who are sitting on the other side of the House, seem to think that the policemen are their own property, and they do not belong to the State. I have heard there are orders to the effect X Circle Inspector, should not be transferred from this place although he commits 101 mistakes. Generally speaking the top officers, the IGP the SP the IPS Officers are not bad. But those at the lower level, Circle Inspectors and

(SRI H. SIDDAVEERAPPA)

Sub-Inspectors and others in the lower cadre. have been contaminated. It is impossible to correct them unless and until corrective process is started by the IGP. Fortunately, we have got a Home Secretary in Mysore State who is one of our most impartial Officers. The IGP is a senior IP officer. He has been here for qu'te a number of years. I understand he isgoing on promotion to a higher cadre. I wish him well. But before that I want him to see that this Police Department is given a new face lift and the officials are made really policemen, I mean those who really go to the rescue of people. In England, each Constable is liable to dismissal, that is the minimum punishment in addition to the punishment he may be liable under the law. I want him to follow this example If they do not do it, what will happen? People will hav to organise themselves into a police force. They will have their own organisation to protect themselves. Under the Indian Penal Code, it is permitted. That sort of an organisation will have to come into being in order to protect lifeand property. Let them not compel us to do it.

Let me say one word in conclusion before I pass on to General utdministration. I do not want the Chief Minister to keep with him this Aort-folio. I am sure that all the trouble has arisen beeause of concon-pration of important port-folios, namely Major Irrigation, Police General Administration inhim, It is time that he is bereft of this police port-folio. it may be given to a Minister who has not much work. There are quite a number of young men who could shoulder this responsibility and see that Police administration is carried on satisfactorily.

One word about traffic control. I am very happy to say in Bangalore though traffic is increasing and has increased ten times, proper control is there. I want that most of the vehicles should be specially checked. Vehicle Transfers must be specially and periodically checked.

Now I come to the General Administration. General Administration is something like a colussus. What is it that we are getting here? Please see at page 57, "Secretariat, Ministers and staff." Sir, in this State for about 2½ lakhs of people, I have been repeatedly saying we have been spending Rs. 75 crores. Nearly one-third of our revenue, we have been paying them. But still, what is it that we are getting in return? You give them tons of money, you cannot pump loyalty in to them you cannot pump efficiency into them. You cannot expect any good work from them. I am not one of those who has thought that effice incycan be measured in terms of money. I know there are very good officers. But they are a very small number, here and th re. Almost all have become indolent in this Administration. I remember on a certain day, an Hon'ble Lady member

sitting on the other side of the House, came to the Secretariat as she wanted to get some information, and she phoned to 13 Ministers All of them were not found in the Secretariat. Where had they gone? They go about from place to place and they run about. They squander money. They squander ! That is the only word which I can use. Where is economy ? We have been proclaiming that extravagant spending must be stopped at once, and that money diverted for purpose of getting major irrigation projects completed. What is the reason? We have spent so much money. We have been crying hoarse for more than 215 days from 1967, after spending 25,000 rupees for each day's expenses of the Assembly. We have been telling it. May I ask them how many of our suggestions have been carried out? Have the Government taken this House seriously at all? I once put it to my friend Sri Koujalgi, you have so many Tahsildars. There are many Tasildars who take even Rs 2 as brief. He said what can I do? 90 per cent of the people are like that. I want to tell him, if I were the Minister, I would have committed suicide ! if such dishonesty had prevailed. I would have straightway dismissed some. I have with me a copy of the report of the Vigi ance Commission. The Chairman is a good friend of mine. He is a respected man and I know him very well. He is a cultured man also. But, he is soft. He is not able to strike terror in the minds of the delinquent officers. I will cite one or two instance : it is said that in the case of a Tahsildar who had become Assistant Commissioner, one increment was ordered to be withheld in the present scale with cumulative effect. One other man faltered in check measurements involving an amout of Rs. 367 It was ordered to be recovered from an Assistant Commissioner.

There is another instance of a Joint Director of Public instruction. I do not know who he is Probably he is. drawing more than Rs1000 as pay

On a charge of mal-practice a sum of Rs. 187 was ordered to be recovered from one Joint Director being the rent for the portion of the office building occupied for residential purposes.

"On a charge of acquisition of land in the name of his wife the next increment of one Tahsildar was ordered to be withheld."

The Vigilance Commission have not been able to discharge their duties properly. I want them to be very powerful and I want the Government, if necessary, to amend the rules The suggestions of the vigilance commission should be more effective. I want to see that this year at least not less than 100 to 200 dismissals are made. Then alone there will be some toning-up in the administration. If you do not do it, the administration is not going to improve. I am a little harsh because my heart burns to see that only 2% of the population of the State has been enjoying such a high percentage of the State's revenue.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ನಾಗಪ್ಪ:—ಈಗ ಮಾಡಿರುವ ವಿಜಿಲೆನ್ಸ್ ಕಮಿಷನ್ ಬರೀ ಒಂದು ರೆಕಮೆಂಡೇಟರಿ ಬಾಡಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಇವರು ಮಾಡಿದ ಶಿಫಾರಸುಗಳ ಮೇಲೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಇದೆಯೇ ವಿನಾ ವಿಜಿಲೆನ್ಸ್ ಕಮಿಷನ್ನಿಗೆ ಇಲ್ಲ. ವಿಜಿಲೆನ್ಸ್ ಕಮಿಷನ್‌ನವರೇ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾದರೆ ಈಗಿರುವ ನಿಯಮವನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಬೇಕು, ಎನ್ನುವುದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ ಹೇಗೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

SRI H. SIDDAVEERAPPA:—I have said that if necessary the rules will have to be amended.

A periodical review of the work will have to be made. I am told that very many new changes are being sought to be made. This was thought of 3 or 4 months, back and I do not know why there has been so much delay. Probably it needs certain Constitutional amendment because certain judicial decisions will have to be overcome.

Come what may, you have to punish the wrong-doers and see that the level of administration is raised and administration is toned up.

Then I want to say something above police charge-sheets. I know there are cases where charge-sheets are unduly delayed for over 2 years. If you delay charge-sheets for such a long time, it means, as we lawyers know, justice delayed is justice denied, because all clues will be lost and it will be rather difficult for us to see that justice is meted out. Yesterday I heard the radio talk by our esteemed friend Sri Nittur Srinivasa Rao. He was also advocating various methods by which corruption and other things will have to be put down because he was the Vigilance Commissioner in Delhi.

Then as regards entertainment and hospitality charges. I think it is high time our Ministers give up these extravagant ways of living.

About minorities, I feel that in this State, minorities are entitled to protection just like Scheduled Castes and Scheduled Tribes. The police must certainly come to their protection. I know of a case in my Constituency, where the house of a poor Brahmin was threatened to qg burnt by certain influential Congressmen belonging to the rulein Congress. They harassed him so much that he told me: "I am leaving this place." I told him, "It does not matter even if you die, but don't leave this place." This is only one instance. There may be several instances like this and so it is the duty of the police to give protection t minorities.

Then with regard to officers, whenever I phone any officers or Secretaries or Heads of Departments, usually the reply that I get is, "He has gone to attend a meeting." So I want a blanket ban to be placed on all these meetings. There are many such meetings every day. Where is the time for these gentlemen to attend to their normal duty? If they want, let them have a "Meetings Week" and let them notify the public that in that particular week they will be attending meetings and they will not be able to meet the public.

About the Forest Department administration, I understand that just like the Indian Administrative Service, they want to constitute the Indian Forest Service. We have got the Indian Administrative Service and the Indian Police Service. Now they want to create All-India Service for Medical, Engineering, Forests and Education. More than 9 months are over after the creation of the I.F.S. was quashed by the High Court. Grave injustice is done to some of our junior officers. There are nearly 20 to 30 of them. What has happened is that 3 seniormost officers have been given extension twice and their term is going to close by 31st March 1970, on the plea that their names were in the list of I.F.S. they want to give them 3 years' extension and another 5 more are coming up for extension of service. Four of them who are only Matriculates, have been made D.F.O.s. I have quoted this only by way of illustration. Perhaps there may be several cases in the other Departments too. I want the General Administration Department to adopt a uniform policy and not to give extension of service which is detrimental to several junior officers who have been waiting for promotion.

Since my time is over, without going into further details, I close my speech and oppose these demands.

†ಶ್ರೀ ಎಂ.ಎನ್. ರಾಮಣ್ಣ (ತುರುವೇಕೆರೆ);—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಡಿಮ್ಯಾಂಡು ೧೦, ೧೨ ಮತ್ತು ೧೩ ಇವುಗಳನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತಾ ನಾಲ್ಕಾರು ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎಲ್. ಗಂಗಾಧರ್;—ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳೇ ಇಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎನ್. ರಾಮಣ್ಣ :—ಈಗಾಗಲೇ ಮಾನ್ಯ ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪನವರು ಈ ಡಿಮ್ಯಾಂಡಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದಾ ರೆ. ನಾನು ಕೂಡ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಸೂಕ್ತ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕೂಡ ಇವತ್ತು ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಒಂದು ತಾಲ್ಲೂಕ್ ಕಛೇರಿಯನ್ನೇ ಉದಾಹರಣೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ, ರೈತರು ಒಂದು ಅರ್ಜಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಕಾಗದವನ್ನು ಸಹ ತಾಲೂಕ್ ಕಛೇರಿಯವರು ಬರೆಯುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ 'ಏನು ಎಂಬುದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಯಾರಾದರೂ ಕಾಗದ ಬರೆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಆದೇಶ ಹೋಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ತಾಲ್ಲೂಕ್ ಕಛೇರಿಯವರು ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ತಾಲ್ಲೂಕ್ ಕಛೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಲಸವಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದು ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ಅನುಭವಿಸಿದವರಿಗೇ ಗೊತ್ತು.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ನಾಗಪ್ಪ:—ಈಗ ಮಂತ್ರಿಗಳೇ ಕಾಗದ ಬರೆದರೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎನ್. ರಾಮಣ್ಣ —ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ 'ಏನು ಎಂಬುಂದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ ನನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ರಾಜಕೀಯ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಜನರೇ ಕಾರಣ ಎಂದು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಟ್ಟಮೇಲೂ ಕೂಡ ಅವರು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸದಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಹಿಂಜರಿದರೆ ಅವರು ಕೂಡ ರಾಜಕೀಯ ಒತ್ತಡದಿಂದಲ್ಲೋ 'ಏನೋ ರಾಜಕೀಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.ಇಂತಹ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಉಗ್ರವಾದಂಥ ಶಿಕ್ಷೆವಿಧಿಸಲು ಈಗಿರತಕ್ಕಂಥ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ 'ಏನಾದರೂ ಎಡರುತೊಡರುಗಳು ಇದ್ದರೆ ಆ ಕಾನೂನನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡುವುದು

(ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎನ್. ರಾಮಣ್ಣ)

ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದರಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುತ್ತದೆಯಲ್ಲದೆ ದಕ್ಷವಾದಂಥ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಇದು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಇಂತಿಷ್ಟೇ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಏಲ್ಲ ಕೆಳಮಟ್ಟದ ಪೋಲೀಸಿನವರಿಗೂ ಮನೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕು ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ಈಗ ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಮನೆ ಬಾಡಿಗೆ ಭತ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಬೇಕು. ನಾನು ಮೊನ್ನೆ ಎಸ್ಟಿಮೇಟ್ ಕಮಿಟಿಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದೀಖಾನೆಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದಾಗ ನನಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ೧೯೨೨ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಕೂಡ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದೆ. ಆಕಾಲಕ್ಕೂ ಈಗಿನ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಬಹಳ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್ :—ನೀವು ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಜೈಲನ್ನು ನೋಡಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ;

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎನ್. ರಾಮಣ್ಣ.—ನಾನು ಹೋಗುವ ಕಾಲ ಒಂದು ಇತ್ತು. ಈಗ ನೀವು ಹೋಗುವ ಕಾಲ ಬಂದಿದೆ. ಗಾಡಿಯ ಚಕ್ರ ತಿರಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಕಾಲ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರಂತೆ ನೀವು ಹೋಗುವ ಕಾಲ ಬರುತ್ತದೆ. ಇವತ್ತು ಬಂದೀಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ೧೦೦ಕ್ಕೆ ೧೦೦ರಷ್ಟು ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಅಲ್ಲಿರು ಖೈದಿಗಳಿಗೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯ ತರಬೇತಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ಅವರನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಅವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ಸಹ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಅವರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಡಿಸಿಪ್ಲಿನ್ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿರುವ ಕೈದಿಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆಯೇ ವಿನ ; ಅಲ್ಲಿರುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು ಇವತ್ತು ಹೊರಗಡೆ ಇರುವ ಪೋಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಿಂತ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಪೋಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇದೆ. ಒಬ್ಬ ಪೋಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿ ಕಳ್ಳರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಲೆ ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟರೆ ಅವರ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಯಿತು. ಆದರೆ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನೂರಾರು ಜನ ಖೈದಿಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿ ಸತ್‌ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಅವರು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪತಿಫಲವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಅವರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಈಗ ಬೆಂಗಳೂರ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಜೈಲ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟ್ ಅವರಿಗೆ ಮನೆ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಅವರ ಕೈಕೆಳಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ನೌಕರರಿಗೆ ಮನೆ ಒದಗಿಸಿಲ್ಲ. ಇವರಿಗೆ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯ ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿದೆ. ಜಾಸ್ತಿಹೊತ್ತು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಈ ನೌಕರರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ವಸತಿಸೌಕರ್ಯ ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಆದಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆ ಅವರಿಗೆ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸೂಚನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಸಂಬಳಸಾರಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಈ ನೌಕರರಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ ಐ. ಜಿ. ಪಿ. ಅವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಕವಾದಂಥ ವೇತನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ಜೈಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟ್ ಅವರಿಗೂ, ಪೋಲೀಸ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್ ಅವರಿಗೂ ಮತ್ತು ಜೈಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಸರ್ಜನ್ ಅವರಿಗೂ ಇಟ್ಟಿರುವ ವೇತನ ಒಂದೇ ರೀತಿ ಇದೆಯೆಂದ ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ, ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯಿಂದ ಸಂಜೆಯವರಿಗೆ ಖೈದಿಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಜೈಲ್ ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟ್ ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಬಳ ಕೊಡಬೇಕು. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇವರು ಸರ್ಕಾರಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಮೇಲೆ ರಿಟೈರ್ ಆಗುವವರೆಗೂ ಖೈದಿಗಳೇ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವರ ಸ್ಕೇಲನ್ನು ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟ್ ಆಫ್ ಪೋಲೀಸ್ ಅವರ ಸ್ಕೇಲಿನ ದರಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು. ಆ ರೀತಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರೆ ಅವರು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಈಗಾಗಲೇ ಅನೇಕ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ, ಗುಜರಾತಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಯು.ಪಿ. ನಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಿಜನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಈ ನೌಕರವರ್ಗದವರ ಒಂದು ವೇತನ ಏನಿದೆ ಇದು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಒಂದು ಸೂಕ್ತವಾದ ಸ್ಕೇಲನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು ಬಹಳ ಉತ್ತಮ

3-00 P.M.

ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ಖೈದಿಗಳು ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಹೊರಗಡೆ ಏನು ಬರುತ್ತಾರೆ ಅವರು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಜೆ ಆಗಬೇಕು. ಅವರು ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಅವರನ್ನು ಹೊರಗಡೆ ಕಳುಹಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕಂಥ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಪ್ರಿಜನ್ಸ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನವರಿಗೆ ಇಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ಸತ್‌ಪ್ರಜೆಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಪ್ರಿಜನ್ಸ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನವರಿಗೆ ಇಲ್ಲ. ಅದು ಕೆಲವು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅವರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಸೋಷಿಯಲ್ ವೆಲ್‌ಫೇರ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ೨ ವರ್ಷ, ೩ ವರ್ಷ, ೪ ವರ್ಷ, ೧೦ ವರ್ಷ ಹೀಗೆ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿದ್ದು ಅವರಿಗೆ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ನಿಕಟಸಂಪರ್ಕ ಇದ್ದು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಆ ಖೈದಿಗಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹೇಗೆ ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಾಡಬಹುದು ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಅವರಿಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಜೈಲಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಏನೇನು ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೋ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವರಿಗೆ ಹೊರಗಡೆ ಬಂದಮೇಲೂ ಕೊಟ್ಟು ಆ ಜೈಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೇ ಇವರನ್ನು ಸೂಪರ್‌ವೈಜ್ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವನು ತನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ ಈಗ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸೋಷಿಯಲ್ ವೆಲ್‌ಫೇರ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನವರಿಗೆ ಏನು ಮಹಿಸಿದ್ದೀರಿ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದು ಪ್ರಿಜನ್ಸ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿಗೆ ವಹಿಸಿದರೆ ಅವರಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯ ಉತ್ತಮವಾದ ಕೆಲಸಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಅನೇಕ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಎಂದರೆ ಟೈಲರಿಂಗ್, ವೀವಿಂಗ್, ಕಾರ್ಪೆಂಟ್ರಿ, ಮ್ಯಾಟಿಂಗ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಈ ಖೈದಿಗಳು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಹೋಮ್ ಗಾರ್ಡುಗಳಿಗೆ ಬಟ್ಟೆ ಹೊಲಿಯುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನೂ ಇವರಿಗೇ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪ್ರಿಜನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಖೈದಿಗಳು ಹೋಮ್ ಗಾರ್ಡುಗಳ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನ ಏನು ಹೊಲಿಯುತ್ತಾರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಬಟ್ಟೆಗೆ ೯೦ ಪೈಸೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಆ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹೊಲಿಯಲು ಬೇರೆ ಟೈಲರಿಗೆ ಏನು ಒಂದು ಬಟ್ಟೆಗೆ ಚಾರ್ಜ್ ಕೊಡುತ್ತಾರೆಯೋ ಅದೇ ಚಾರ್ಜನ್ನು ಖೈದಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಈಗ ಹೋಮ್ ಗಾರ್ಡುಗಳಿಗೆ, ಪೋಲೀಸ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯವರಿಗೆ ಬೇಕಾದಂತಹ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹೊಲಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಟೆಂಡರ್ ಕರೆದು ಏನು ರೇಟನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆಯೋ ಅದೇ ರೇಟನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯತಕ್ಕ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದರೆ ಅದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದಾಯ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಂತಹ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಮೆಷನರಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಪ್ರಿಜನ್ಸ್ ಇಲಾಖೆಯ ನೌಕರರಿಗೆ ಆದಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆ ವಸತಿಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಒಂದು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಆದಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆ ಅವರಿಗೆ ಮನೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ನನಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನಾನು ನನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಕೆ. ರಾಜಯ್ಯಶೆಟ್ಟಿ (ಚಿಕ್ಕನಾಯ್ಕನ ಹಳ್ಳಿ):— ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈಗ ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದಿಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಮೂರು ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನೂ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾ ಈ ಬೇಡಿಕೆಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಲೋಪ ದೋಷಗಳನ್ನು ನಾನು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕಾಗಿದೆ. "What is the yardstick to measure the efficiecy of the administration?" ದೇಶದ ಆಡಳಿತದ ಒಂದು ದಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿದರೆ, ಅದು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ಅದು ಒಂದು ಮೂಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಭಾವನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ನಾವು ಒಂದು ಯೋಚನೆ ಮಾಡೋಣ. ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಯಾರಾದರೂ ಪರದೇಶದವರು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೋಡಿದರೆ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಉತ್ತೇಜನವಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ, ಇವರು ಕಟ್ಟತಕ್ಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಈ ಸರ್ಕಾರದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಅವರು ನೋಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಆ ರೀತಿ ಇವರು ಇಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು ಇವರು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಆಡಳಿತವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನೋಡಿದರೆ ಸರ್ಕಾರ ಏನೋ ಸುಮ್ಮನೆ ಒಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಒಂದು ಮೆಷನರಿ ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಆಡಳಿತ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಕೊಡಬೇಕಾದರೆ ಆಡಿಟರ್‌ಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಎಂದರೆ, ಆಡಳಿತದ ಒಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ೧೯೬೯ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ೨೭,೩೮೦ ಅಬ್ಜೆಕ್ಷನ್‌ಗಳು ಇವೆ. ಇದು ಸುಮಾರು ೩೪-೩೬ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು. ೧೯೬೮ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ೩೦,೩೦೨ ಅಬ್ಜೆಕ್ಷನ್‌ಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಇದು

(ಶ್ರೀ ಸಿ. ಕೆ. ರಾಜಯ್ಯಶೆಟ್ಟಿ)

೬೭.೧೬ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದುದು. ೧೬೬೯ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ೨೪,೩೦೯ ಅಬ್ಜಕ್ಷನ್‌ಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಇದು ೮೧.೭೪ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದೆ. ಇನ್ನು ನೋಡಿದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಈ ಸರ್ಕಾರ ತಾನು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆಯೇ? ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪನ್ನು ಮುಂದೆ ತಿದ್ದಿಕೊಂಡು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಾರೆ ಎಂದರೆ ಪರವಾಯಿಲ್ಲ. ಆ ಭಾವನೆಯೇ ಇವರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಏನೋ ಸುಮ್ಮನೆ ಒಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದರೆ ಸಾಕು ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ಇದೆ ಈ ದೇಶದ ಆಡಳಿತದ ಒಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಅಳೆಯಬೇಕಾದರೆ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಭಾಷಣದಿಂದ ಅಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತಾರಲ್ಲ ಆದರಿಂದ ಅಲ್ಲ. ನಿಜವಾದ ಅಂಶ ಯಾವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಅವರಿಗೆ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ದಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಇದೆ, ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ದಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಸರ್ಕಾರ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಬೇಕು. ಇವರಿಗೆ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇದೆಯೆಂದರೆ ಇವರು ನಮ್ಮ ಹಣವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಡತಕ್ಕಂಥ ಹಣವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ನಾರ್ವೇಜಿಯನ್ ಸ್ಕೀಮಿಗೆ ಫಿಷರೀಸ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ೬೦ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಹಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಒಂದು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿತ್ತು. ಇದರಲ್ಲಿ ೪೬ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಲ್ಯಾಪ್ಸ್ ಆಯಿತು. ಒಂದು, ಎರಡು ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಫ್ಲಡ್ಸ್ ಕಂಟ್ರೋಲ್‌ಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ೬ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಾಲವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದರು. ಇವರು ಅದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸದೆ ಲ್ಯಾಪ್ಸ್ ಮಾಡಿದರು. ಹೀಗೆ ಇವರು ನಮ್ಮ ಹಣವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದಿಂದ ಬರತಕ್ಕ ಹಣ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮಾಡುವ ತಪ್ಪಿಗೆ ಈ ದೇಶದ ಜನತೆ ತೆರಿಗೆಯೆನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಾಯುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬರುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಹೇಳುವುದು ಇಷ್ಟು. ಈ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಾಂಗ ಶಾಸನಾಂಗ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಎಂದು ೩ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದೆ. ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ನಮ್ಮ ಆಡಳಿತ ವರ್ಗ ಹೇಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಆಡಳಿತ ವರ್ಗ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನು ಇದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ಬಂದಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಮೈಸೂರು ಮಾದರಿ ಮೈಸೂರಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯಿಂದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇವೊತ್ತು ದಕ್ಷತೆ ಹೇಗಿದೆ ಎಂದರೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ತರಹ ಗುಲಾಮರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನಗಳು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಗುಲಾಮರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಪುಡಾರಿಗಳ ಗುಲಾಮರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಪುಡಾರಿಗಳು ಸರ್ಕಾರದ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಗುಲಾಮರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಾಹುಕಾರರ ಗುಲಾಮರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ತರಹ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಎರಡು ಕಡೆಯಿಂದ ಅಪಾಯ ಇದೆ. ಒಂದು ಕಡೆ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಪದವೀಧರರಿಂದ, ಇನ್ನೊಂದು ವಿದ್ಯಾವಂತ ನಿರುದ್ಯೋಗ ರಾಜಕಾರಿಣಿಗಳಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅಪಾಯವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ವ್ಯತಿಯೊಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ಕೈವಾಡ ಇದೆ. ಪುಡಾರಿಗಳು ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ನ್ಯಾಯವಾಗಿರುವವನಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯದಾಗುತ್ತದೆ, ಯೋಗ್ಯನಾಗಿರುವವನು ಅಯೋಗ್ಯನಾಗುತ್ತಾನೆ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕನಾಗಿರುವವನು ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇವರು ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಕೆಲಸದಿಂದ ಯಾವ ಅಧಿಕಾರಿಯೂ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯಿಂದ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಯಾರಾದರೂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಒಂದು ಕಡೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅಂಥವರನ್ನು ಬೇರೆ ಕಡೆ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥಾ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗಂತೂ ಕೆಲವು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರು ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇವರಿಂದ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರಾಗಿದ್ದವರೂ ಕೂಡ ೨ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪುಡಾರಿಗಳ ಒಂದು ಸಹವಾಸ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿದರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ೨೦ ಜನ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ೫೦ ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಜನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗ ಒಂದು ಉಪಕಸಬು ಎಂದು ಭಾವನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ೧೦೦ಕ್ಕೆ ೩೦ರಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತಾವು ಏನೂ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡದೆ ನಿರುತ್ಸಾಹಶಾಲಿಗಳಾಗಿ ನಾವು ಕಾಲ ಕಳೆದರೆ ಸಾಕು, ರಿಟೈರ್ ಆದರೆ ಆಯಿತು ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ಬಂದಿದೆ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸಂಬಳವನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿದರೆ ಉತ್ಪಪು ಆಡಳಿತ ಬರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಬರೀ ನಾಮಕಾವಸ್ಥೆ. ಅನೇಕ ಜನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟ್‌ದಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಇನ್‌ಷ್ಯೂರೆನ್ಸ್ ಏಜೆಂಟರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಮತ್ತು ಊರಿನ ಆಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಊರುಗಳಿಗೆ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್‌ಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹತ್ತಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೊರಟಗೆರೆ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಎಜುಕೇಶನ್ ಆಫೀಸರ್, ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್, ಇನ್‌ಶೂರೆನ್ಸ್ ಏಜೆಂಟನಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಅವರ ಮಗ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ. ಮಗನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಇನ್‌ಶೂರೆನ್ಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಸಾವಿರದ ಇನ್ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಕಮಿಷನ್ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಬಿಡಿಒ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರೂ ಇನ್‌ಶೂರೆನ್ಸ್ ಏಜೆಂಟ್. ಅವರ ಕೆಲಸವೇನೆಂದರೆ, ಬರೇ ಇನ್‌ಶ್ಯೂರೆನ್ಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಇದರಿಂದ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಅಂದರೆ, ಹಾಗೆ ಪಾಲಿಸಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡವರ ಆಬ್ಲಿಗೇಶನಿಗೆ ಇವರು ಒಳಗಾಗ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಅವರ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದೇ ರೀತಿ ಅನೇಕ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳು, ಜೂನಿಯರ್ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳು ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳ ಜೊತೆ ತಾವೂ ಬಂಡವಾಳ ಹಾಕಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ನೋಡಿದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ ೫೦ ಭಾಗ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ, ಸರ್ಕಾರೀ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ಕೆಲವರು ಲೇವಾದೇವಿ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಕೆಲವರು ಇನ್‌ಶ್ಯೂರೆನ್ಸ್ ಏಜೆನ್ಸಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಮತ್ತು ಕೆಲವರು ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರಿ ಕೆಲಸ ೧೫ ದಿನದಲ್ಲಿ ಆಗುವಂತದ್ದು, ಒಂದು ತಿಂಗಳು, ೩ ತಿಂಗಳು ತಡವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೇಗೆ ಮಾಡಿದರೂ, ಅವರಿಗೆ ತಿಂಗಳು ತಿಂಗಳು ಸಂಬಳ ಬಂದೇ ಬರುತ್ತದೆ. ನಮಗೆ ಇದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಆಡಳಿತ, ದಕ್ಷತೆಯ ಆಡಳಿತ ಇದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸರ್ಕಾರ ಬರಲಿ, ಹೋಗಲಿ, ಸರ್ಕಾರದ ಆಡಳಿತ ಮಾತ್ರ ಒಂದು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ, ಒಂದು ಪ್ರಮಾಣಿಕತೆಯಿಂದ ಇದೆ ಎಂದು ಹೆಮ್ಮೆಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆ ರೀತಿಯಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಹಳೇ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಐ ಎ ಎಸ್ ಆಫೀಸರುಗಳು, ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳು ಯಾರು ಇದ್ದರೋ, ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಅವರನ್ನು ಕೆಳಗಡೆ ಹಾಕಿ, ಕೆಳಗಡೆ ಇರತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋಮೋಶನ್ಸ್ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರಾದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಇದ್ದು, ಅವರ ಕೆಳಗಡೆ ಇರತಕ್ಕವರು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಎಕ್ಸ್‌ಕ್ಯೂಟಿವ್ ಇಂಜಿನಿಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಎಕ್ಸ್‌ಕ್ಯೂಟಿವ್ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳಿಗೆ ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರು ಆಗುವುದಕ್ಕೆ ಲಾಯಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಮತ್ತು ಅವರು ಕೆಳಗಡೆಯೇ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಒಂದು ರಾಜಕೀಯವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೂ ತಂದಿರುವುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರಿ ಆಡಳಿತವು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ನಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೋಗಲಿ, ಇವತ್ತು ಜನರಿಂದ ತೆರಿಗೆ ತೆಗೊಂಡು, ಸಾಧಾರಣ ೨೦೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಆದಾಯ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ದೇಶದ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆಯೇ ಎಂದು ನೋಡಿದರೆ, ಅದೂ ಇಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ನಮ್ಮ ಕೋಪರೇಟೀವ್ ಸೊಸೈಟಿಗಳಿಗೆ ಹಾಕಿರತಕ್ಕ ಬಂಡವಾಳ. ನಾವು ಪ್ರೈವೈಟ್ ಎಂಟರ್ ಪ್ರೈಸಸ್‌ಗೆ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸೆಕ್ಟರ್‌ಗೆ ಹಾಕಿರತಕ್ಕ ಭಂಡವಾಳ, ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರ ಗ್ಯಾರೆಂಟಿ ನಿಂತಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಇವಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಹಾಕಿರುವ ಭಂಡವಾಳವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ನಮ್ಮ ಆಸ್ತಿ ಇವತ್ತು ೪೦೦ ಕೋಟಿ ಇದ್ದರೆ, ಇದಕ್ಕೇನೆ ೨೦೦ ಕೋಟಿ ಚಿಲ್ಲರೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹಾಕಿದ ಹಣಕ್ಕೆ ಇವತ್ತು ಬಡ್ಡಿ ಕೂಡ ಬರುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ಶೇಕಡಾ ೬ ರಂತೆ ಸಾಲಾ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಪ್ರತೀ ವರ್ಷ ಜನರಿಗೆ ತೆರಿಗೆ ಹಾಕಿ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಮಂತ್ರಿಯವರೆಲ್ಲಾ ಕೆಲವು ಜನರನ್ನು ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಹಿಂದೆ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ದಕ್ಷ ಮತ್ತು ಆದರ್ಶವಾದ ಆಡಳಿತವಿತ್ತು. ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದರೂ, ಆದರ್ಶವಾದ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು ಇದ್ದವು. ಅದೇ ರೀತಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು, ಶಾಲೆಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದರೂ ಬಹಳ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ನಡೆದು ಆದರ್ಶವಾಗಿತ್ತು. ಅದೇ ರೀತಿ ನಮ್ಮ ಪಿ ಡಬ್ಲ್ಯೂ ಡಿ ಕೂಡ ಎಷ್ಟೋ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಇಡೀ ಭರತಖಂಡದಲ್ಲೇ ಅದು ಹೆಸರು ಪಡೆದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಒಂದು ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘವಾಗಲಿ, ಒಂದು ಶಾಲೆಯಾಗಲಿ, ಒಂದು ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಾಗಲಿ, ಸರಿಯಾಗಿ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಮೊನ್ನೆ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಸ್ತೆಯೊಳಗೆ ೧೦ ಸೇತುವೆ ಹಾಕಿದ್ದರೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ೭ ಸೇತುವೆಗಳು ಡ್ಯಾಮೇಜ್ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪನವರು ೪-೬ ಕೆರೆ ಬ್ರೀಚ್ ಆಗಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರು. ನಮ್ಮ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ೫-೬ ಕೆರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕೆರೆಗಳು ಬ್ರೀಚ್ ಆಗಿವೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಎಂಟು ತಿಂಗಳು ನೀರೇ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಇವರು ನೂರಾರು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇವರಲ್ಲಿಯ ಎಫಿಶಿಯನ್ಸಿ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು? ಇವತ್ತು ಪಿ ಡಬ್ಲ್ಯೂ ಡಿ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರೇ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಶುರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರಿನ ಫರ್ಟಿಲೈಸರ್ಸ್ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ವಾಟರ್ ಸಪ್ಲೈಯ ಕೆಲಸವನು ಟೆಂಡರ್ ಇಲ್ಲದೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರಿ, ಒಂದು

(ಶ್ರೀ ಸಿ. ಕೆ. ರಾಜಯ್ಯ ಶೆಟ್ಟಿ)

ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಚಿಲ್ಲರೆಯ ಟೆಂಡರನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಕೊಟ್ಟಿರಿ, ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ, ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಬೇಗನೇ ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ ಎರಡು ವರ್ಷವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಫರ್ಟಿಲೈಸರ್ಸ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ ಯಾವ ಸ್ಟೇಜಿನಲ್ಲಿದೆ ಅಂದರೆ, ಯಾವುದೂ ಕಾಣುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಯಾವ ಪತ್ರ ಬಂದಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಹೇಳಬೇಕು. ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟುದಾರರಿಗೂ, ಇವರಿಗೂ ಒಂದು ಸಂಬಂಧ ಇದೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಬೆಂಗಳೂರು ವಾಟರ್ ಸಪ್ಲೈಯ ವಿಚಾರ ಕೂಡ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಟೆಂಡರ್ ಕರೆಯುವ ಮುನ್ನ ಸರಿಯಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡದೆ, ಯಾರೋ, ತಮ್ಮವರು ಇದ್ದಾರೆ ಎಂದು ರಾತ್ರೊ ರಾತ್ರಿ ಏನೇನೋ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕೋಟಿಗಟ್ಟಲೆ ಹಣ ಲುಕ್ಸಾನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಮಧ್ಯೆ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರು ಏನಿದ್ದಾರೆ, ಅವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಇಂಥ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯಲ್ಲಿರುವ ೩-೪ ಬುದ್ಧಿವಂತರ ತಜ್ಞರ ತಂಡವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅವರನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಂಡು, ಇದರಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಯಾರು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಅದನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಅವರ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮ ಏಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು? ಅವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಒಂದು ಅಜರ್ನ್‌ಮೆಂಟ್ ಮೋಷನ್ ಕಳಿಸಿದರೂ ಕೂಡ, ಕೇವಲ ಅದನ್ನು ತಳ್ಳಿಹಾಕುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಮ್ಮ ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಏನೋ ಒಂದು ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು.

ಅದೇ ರೀತಿ ಇವತ್ತು ನಮ್ಮ ಪಿ ಡಬ್ಲ್ಯೂ ಡಿ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಮೇಜರ್ ವರ್ಕ್ಸ್ ವಿಂಡಿಯಂ ವರ್ಕ್ಸ್ ಎಲ್ಲಾ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನೋಡಿ. ಮೂರು ಲಕ್ಷದ ಕೆಲಸಗಳು ೧೦ ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಏರಿವೆ ೫ ಲಕ್ಷದ ಕೆಲಸವು ೧೫ ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಏರಿದೆ. ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಕೆಲಸಗಳು ಕೂಡ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೋಸ್ಕರ ನಡೆಯುವ ಕೆಲಸವೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಎಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿದರೆ, ಅನೇಕ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಕೈವಾಡ ಏನೋ ಇದೆಯೆಂದು ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ? ನಾನು ಒಂದು ಸಾರಿ ಒಬ್ಬ ಆಫೀಸರರ ಹತ್ತಿರ ಕೂತುಕೊಂಡಿರುವಾಗ, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಆಫೀಸರರಿಗೆ ಒಂದು ಟೆಲಿಫೋನ್ ಬಂತು. ಫೋನಿನಲ್ಲಿ ಈ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟನ್ನು ಏನಾದರೂಮಾಡಿ ಇವನಿಗೇ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಈಗ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದರೆ, ಬರೀ ಟೆಂಡರುಗಳನ್ನು ಕರೆದು ಸರ್ಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ಅಥವಾ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಪರವಾಗಿ ಯಾರು ಇದ್ದಾರೋ ಅಂತಹವರಿಗೆ ಕೆಲಸ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಒಂದು ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೊಡಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಉದ್ದೇಶ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಎಷ್ಟು ಅಂದಾಜುಗಳು ಒಂದಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕರಷ್ಟು ಆಗುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರ ಹಿತರಕ್ಷಣೆಯಾಗುತ್ತದೆಂದು ಲೆಕ್ಕೆ ಹಾಕಬಹುದು. ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮರಾಮತ್ತು ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟಿಷಯನ್ನಿ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ಹತ್ತಾರು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದರೆ ನಾನು ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಇಂತಹ ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕೆಲವು ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ್ನು ಹೊಡೆದು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಎಷ್ಟೋ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಕುಸಿದುಹೋಗಿವೆ. ರೋಡ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಬಸ್ ಸ್ಟ್ಯಾಂಡ್ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ಫ್ಲೋರಿಂಗ್ ಎಲ್ಲಾ ಕಿತ್ತುಹೋಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಆಡಳಿತಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡುವಾಗ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಇದೆಯೋ ಅಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಕೊಟ್ಟ ಹಣಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಕೆಲಸ ಆಗುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರ ಕುಸಿದು ಬೀಳುತ್ತಿದೆ. ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ, ಈಗ ಇವರು ಸೆಲೆಕ್ಷನ್ ಪೋಸ್ಟ್‌ಸ ಎಂಬುದಾಗಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ: ಅವರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದಂತಹವರಿಗೆ ಡಿಸ್‌ಮಿಸ್ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಡೈರಿ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮ್ಯಾನೇಜಿಂಗ್ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಆಡಳಿತವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆಡಿಟ್ ರಿಪೋರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ೧೩ ೫೦೦ ಕೆ.ಜಿ. ಬೆಣ್ಣೆಯನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತಹವರಿಗೆ ಏನು ಶಿಕ್ಷೆಮಾಡಿದ್ದೀರಿ? ಈಗ ಬಿ. ಎಂ. ಡಿ. ಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದರು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಏನು ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ? ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ವರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪುರಸ್ಕಾರ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಐ. ಎ ಎಸ್. ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಸರ್ಕಾರದ ಶಿಫಾರಸಿನಿಂದ ನೇಮಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತದ ದಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಆದರ ಸ್ಟಾಂಡರ್ಡ್ ನೋಡಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನ ಕಿರುಬೆರಳು ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಆದರ ದಕ್ಷತೆಯು ಆಡಳಿತ ಈಗ ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದಂಥ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ನ್ಯಾಯವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಂಡರೆ ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಕೀರ್ತಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಮೈಸೂರು ಮಾದರೀ

ಸಂಸ್ಥಾನವೆಂದು ಹೆಸರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ನನಗೆ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ, ನಾನು ಅವರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ ಹಿರೇಮಠ (ಗಾಂಧಿನಗರ) :—

"ಸರ್ವೇಜನಾ: ಸುಖಿನೋಭವಂತು" ಎಂಬುದು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಆಡಳಿತದ ಬೀಜಮಂತ್ರ. ಆದರೆ ಈ ಮಂತ್ರ ಮಂತ್ರವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದು " ಸಚಿವೋ ಜನಾ ; ಸುಖಿನೋಭವಂತು " ಎಂಬ ತಂತ್ರವಾದಾಗ—ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಆಡಳಿತ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಶಿಥಿಲವಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಆಡಳಿತ ಹೀಗಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ೧೯೪೭ರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಪ್ರಜಾರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಕಾಲದಿಂದ, ಇಂದಿನ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳವರೆಗೂ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ೧೯೭೨ರ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು "ಅತ್ತಲಿತ್ತ ಹೋಗದಂತೆ ಹೆಳವನ ಮಾಚಯ್ಯ ತಂದೆ, ಸುತ್ತಿ ಸುಳಿದು ನೋಡದಂತೆ ಉಂಧಕನ ಮಾಡಯ್ಯಾ ತಂದೆ, ಮತ್ತೊಂದ ಕೇಳದಂತೆ ಕಿವುಡನ ಮಾಡಯ್ಯ ತಂದೆ " ಎಂಬ ತತ್ವದಿಂದ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿದರು. ಆಗ ಇದ್ದದ್ದು, ಈಗಿನ ಅರ್ಧರಾಜ್ಯ ಮಾತ್ರ. ಮಿತಿಯಾದ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಿಂದ ಇತಿಮಿತಿಯಿಂದ ಇದ್ದದ್ದರಲ್ಲೇ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಆಡಳಿತ ನಡೆಯಿತು. ನಂತರ ಮೈಸೂರು ಬಳ್ಳಾರಿಗೆ ಸೇರಿತು ಆಗಿನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಆಡಳಿತ. ದಕ್ಷತೆಯಿಂದಿದ್ದರೂ "ಅಹಂಬ್ರಹ್ಮ ಅಹಂವಿಷ್ಣು ಅಹಂರುದ್ರ" ಎಂಬ ಮನೋಭಾವ ಅತಿಯಾದ್ದರಿಂದ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಇತಿಶ್ರೀ ಆಯಿತು. ಆಮೇಲೆ ಒಬ್ಬ ಕಡ್ಡಿ ಪೈಲ್ವಾನರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾದರು. ಅವರ ಅವಧಿ ಅತ್ಯಲ್ಪ. ಅವರು ಆಡಳಿತ ಶುದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕು, ಚೊಕ್ಕವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೇಳುತ್ತಾ ರಾಜಕೀಯದಿಂದಲೇ ನಿವೃತ್ತರಾದರು.

ಶ್ರೀ ಆರ್. ದಯಾನಂದಸಾಗರ್ :—ಮುಖಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಿಪೈಲ್ವಾನರು ಯಾರು ? ಆ ಕಡೆಯೇ ಪೈಲ್ವಾನ್ ಇದ್ದಾರೆಂದು ಮಾತನಾಡಬಾರದು. ಈ ಕಡೆಯೂ ಅಂತಹವರು ಇದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್ ಚನ್ನಯ್ಯ :—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯಣಿಯರಿಗೆ ಅಭಿಮಾನವಿದ್ದರೆ, ಆ ಮಾತು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಭಿಮಾನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆ ಮಾತು ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಅದು ಬರಬಾರದು.

ಶ್ರೀಮತಿ ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ ಹಿರೇಮಠ ;—"ನಂತರ" ಎಲೈ ಕಾಕರಾಜ ನಿನ್ನ ಸ್ವರ ಎಷ್ಟು ಗಂಭೀರವಾಗಿದೆ, ಒಮ್ಮೆ ಹಾಡಬಾರದೇ ಎಂದು ನರಿ ಕಾಕರಾಜನ ಬಾಯ ಬಿಡಿಸಿ ಅದಕ ಬಾಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾಂಸದ ತುಂಡು ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋದಂತೆ ನರಿಯ ಉಪಾಯ ಬಲ್ಲವರು ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಆಡಳಿತ ನರಿಯ ಉಪಾಯದಂತೆಯೇ ನಡೆದು ಹೋಯಿತು. ಈ ಮಧ್ಯೆ ಅಭಿನವ ಭಾರತ —ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾದರು. ಅವರು ಈಗಿಲ್ಲ, ಅವರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ ದೊರೆಯಲಿ. ಈವೊಳಗೆ ಅಖಂಡ ಕರ್ನಾಟಕ ಆಗಿತ್ತು. ಅಖಂಡ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಥಮ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಒಬ್ಬರು ಬಂದರು. "ಸೀತರೆ ಬಿದ್ದು ಹೋಗುವ ಮೂಗು ಅಂಟಿಸಿಕೊಂಡರೆ ನಿಲ್ಲುವುದೇ ಎಂದು ಹೇಳಿ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟರು ಮತ್ತೆ ಅಭಿನವ ಭಾರತ ನಂತರ, ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅವರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಸಂದೇಹಾತ್ಮಕವೇ, ಅವರು ಹಾಗೇನು ? ಇವರು ಹೀಗೇನು ? ನೀವು ನಂಬುತ್ತೀರಾ, ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಸಂದೇಹಾತ್ಮಕ. ಅವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯ ಹೇಳಿದರೆ ಗುದ್ದು ಮಿಥ್ಯ ಹೇಳಿದರೆ ಮುದ್ದು" .

ಹೀಗಿರುವಾಗ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಆಡಳಿತ ಅಭದ್ರವಾಗದಿದ್ದೀತೆ ? ಅವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತ್ರ ಭದ್ರವಾಯಿತು. ಅವರ ಪಕ್ಷದ ಆಡಳಿತ ಭದ್ರವಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಇತಿಮಿತಿಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸಲಿಲ್ಲ. ದಂಡಿನಲ್ಲಿ ದ್ರೋಣನೆ —ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಕುಲಹಿತಾಹಮನೆ ಎಂಬಂತೆ ನ್ಯಾಯವೋ ಅನ್ಯಾಯವೋ ನಿರ್ನಾಮವಾದರೆ ನಿನ್ನ ವೈರಿಗಳು ಎಂಬಂತೆ ಪಕ್ಷದ ಆಡಳಿತ ಭದ್ರತೆಗಾಗಿ ಅವರ ಅವಧಿಯನ್ನು ಸವೆಸಿದರು ಆದರೇನು ಕಂಸ ಕೈಗೆ ದೊರೆತ ವೈರಿಗಳನ್ನು ಕೊಂದನೇ ಹೊರತು, ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ವೈರಿಗಳ ಸುಳಿವೇ ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ. ಆ ವೈರಿಗಳು ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮುಂದಿನದು ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು. ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಆಡಳಿತ ಆಗಲೂ ಸರಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು, ಈಗಿನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು, ಅವಧಿ ಪೂರ್ಣ ಆಡಳಿತ ಭದ್ರವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ದುಬಾರಿ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡರು. "ಆರೇನು ಮಾಡುವರು, ಆರಿಂದಲೇನಹುದು, ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮದ ಕರ್ಮವಿಧಿ ಬೆನ್ನ ಬಿಡದು" ಎಂಬಂತೆ ಹಿಂದಿನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯ ನಿಷ್ಠೆಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡು ಆಡಳಿತ ಸೂತ್ರ

(ಶ್ರೀಮತಿ ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ ಹಿರೇಮಠ)

ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಆಡಳಿತ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಇದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಹಾಳಾದ್ದು ವಾಸ್ತು ಪುರುಷನ ದೃಷ್ಟಿ ಇವರ ಮೇಲೂ ಬೀಳಬೇಕೆ ಗಡಿ ತಕರಾರು, ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆ ತಕರಾರು, ತೆರಿಗೆಗಳ ತಕರಾರು, ಇಂಡಿಕೇಟ್—ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ತಕರಾರು, ಕೇಂದ್ರದ ವಕ್ರದೃಷ್ಟಿಯ ತಕರಾರು---ಹೀಗೆ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ತಕರಾರುಗಳ ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅವರ ವಿಧಿ ಹೇಗಿದೆಯೋ ಮುಖಿಂಡಾನುಕರಣ ಪ್ರಿಯ ವೀರೆಂದ್ರನೇ ಬಲ್ಲ' ಆದರೂ ಧಿಟ್ಟತೆಯಿಂದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಆಡಳಿತ ಶುದ್ಧಿಗೊಳಿಸಲೆಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

3-30 p. m.

ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಆಡಳಿತದ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ದಕ್ಷತೆ, ಶುದ್ಧ ಹಸ್ತ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ. ಭ್ರಷ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಯೆಯಿಂದ ಶಿಕ್ಷಿಸಲಾಗುವುದು ಎಂಬ ಕೆಚ್ಚಿನ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವುದೇ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೆ ದುರ್ಯೋಧನ ತನ್ನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಬಂಧಿರಿಸಿ ಎಂದು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ. ಹಿಡಿಯ ಹೋದವರಿಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಕೃಷ್ಣನಂತೆ ಕಂಡರು. ಸ್ವತಃ ದುರ್ಯೋಧನನೂ ಕೃಷ್ಣನಂತೆ ಕಂಡುಬಂದನಂತೆ. ಆ ರೀತಿ ಮಾಯಾಜಾಲ ಕೃಷ್ಣ ನಿರ್ಮಿಸಿದ. ಆಡಳಿತದಲ್ಲೂ ಅಷ್ಟೇ, ಎಲ್ಲಾ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣರು ಇದ್ದಾರೆ. ಕೃಷ್ಣ ಜಾಲ ಇದೆ. ಯಾವ ಇಲಾಖೆಯನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯೂ ಮಾಮೂಲು ಜಾಲ, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಕೃಷ್ಣರೇ ಇರುವಾಗ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ದುರ್ದೈವೀ ಮಂಕು ತಿಮ್ಮರು ಒಬ್ಬಬ್ಬರು ಸಿಕ್ಕರೆ ಹೆಚ್ಚು. ಮಾದರಿ ಮೈಸೂರು ಎನಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು ಈಗ ಮಾಮೂಲು ಮೈಸೂರಾಗಿದೆ. ಈ ಅಪಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ತರುಣ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರುವವರೂ ಸಹಕಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಇವೆಲ್ಲಾ ಕೂದು ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಡಳಿತ ಶುದ್ಧಿಗೊಳಿಸಲೆಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆ ಕಂಡುಬಂದರೂ ಗೋಕರ್ಣ ಲಂಗದಂತೆ ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿರುವ ಮಾಮೂಲು ಬೇರುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಲು ಇಲಾಖಾ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವರೆಂದು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ ಇನ್ನು ವಿಳಂಬ ನೀತಿ ಎಲ್ಲಾ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲೂ ತುಂಬಿದೆ. ಇನ್ನು ರಾಜ್ಯ ನೌಕರರ ಸೀನಿಯಾರಿಟಿ ಲಿಸ್ಟ್ ತಯಾರಾಗಿಲ್ಲ. ಜಿ. ಐ. ಡಿ. ಎಫ್. ಡಿ. ಎಲ್. ಡಿ. ಗಳಲ್ಲಂತೂ ಫೈಲುಗಳ ವಿಲೇವಾರಿ ತೀರ್ಮಾನ ಇನ್ನೂ ಅವರ ನಡಿಗೆಯಲ್ಲೇ ಇದೆ. ಆದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಪೂರ್ಣ ನಿಗಾ ಕೊಡಬೇಕು. ಫೈಲುಗಳ ವಿಲೇವಾರಿ ಬಗ್ಗೆ ಸರಕಾರ ಎಷ್ಟು ಮುತುವರ್ಜಿ ವಹಿಸಿದರೆ ಅಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಇನ್ನು ಜೈಲುಗಳಲ್ಲಿ ೧೨ ವರ್ಷ ಶಿಕ್ಷೆ ಅನುಭವಿಸಿರುವ ಖೈದಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ವಿಳಂಬವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಜೈಲುಗಳ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿ ಶಿಫಾರ್ಸು ಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಿದರೂ ಸರಕಾರ ಆಖೈರು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆಗೊಳ್ಳಲು ಕೊಂಕಣ ಸುತ್ತಿ ಮೈಲಾರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಜೈಲಿನಲ್ಲಿದ್ದು ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ವಿಳಂಬದಿಂದಾಗುವ ಮಾನಸಿಕ ವ್ಯಥೆ ಎಷ್ಟೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಗೃಹ ಸಚಿವ ಮರಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ವಿನಂತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕಂಡದ್ದನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಕೆಡದಂಥ ಸಿಟ್ಟು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ, ನಾನು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಕಂಡದ್ದನ್ನು ಕಂಡಂತೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಈಗಲೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಮುಂದೆಯೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಯಾವ ಆಸೆ ಆಮಿಷಗಳಿಗೂ ಬಲಿಯಾಗಲಾರೆ. ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿ, ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ ಸ್ವಭಾವದವರಿಗೆ ಪದವಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ. ಈ ಸ್ವಭಾವದಿಂದಲೇ ಆಡಳಿತಗಾರರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನಾನು ಆ ಪದವಿಗಳಿಗೆ ಡಿಸಕ್ವಾಲಿಫೈಡ್ ಆಗಿದ್ದೇನೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ವಾಲಿಫೈಡ್. ಯಾರ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ಇದ್ದಂತೆ ತಮ್ಮೆ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಆಡಳಿತ ಹಿತದೃಷ್ಟಿ ಹಿತನುಡಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ.

"ಮರವಿದ್ದು ಫಲವೇನು ನೆಳಲಿಲ್ಲದನ್ನಕ್ಕ ? ಧನವಿದ್ದು ಫಲವೇನು ದಯವಿಲ್ಲದನ್ನಕ್ಕ ? ಹಸುವಿದ್ದು ಫಲವೇನು ಹಯನ ವಿಲ್ಲದನ್ನಕ್ಕ ? ರೂಪಿದ್ದು ಫಲವೇನು ಗುಣವಿಲ್ಲದನ್ನಕ್ಕ ? ಸಚಿವರಿದ್ದು ಫಲವೇನು ಜನರ ಕಷ್ಟದ ಅರಿವಿಲ್ಲದನ್ನಕ್ಕ

†ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಹೆಚ್. ಪುಟ್ಟರಂಗನಾಥ (ಬೇಲೂರು):—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈವೊತ್ತು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಂಡಿಸಿರತಕ್ಕಂಥ ಈ ಮೂರು ಡಿಮ್ಯಾಂಡುಗಳ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡತಕ್ಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನರಲ್ ಆಡ್ ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇರತಕ್ಕ ಕೆಲವು ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಮಾಡಲು ಇಚ್ಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈಗತಾನೇ ಶ್ರೀಮತಿ ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ ಅವರು ವಿಶದವಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಅಭಿನಂದನೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕಾರಣವಾದರೂ ಇಷ್ಟೇ, ನಾನೂ ಸರಕಾರಿ ನೌಕರಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದವನೇ. ನನಗೂ ಈ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಏನೇನು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನತಕ್ಕ ಅನುಭವ ಸ್ವಲ್ಪ ಇದೆ. ಈ ಸೆಕ್ರೆಟ್ರಿಯಟಿನಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ತಮ್ಮ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗಿದೆ.ಒಬ್ಬ ಶಾಸನಸಭಾಸದಸ್ಯರಾಗಿರತಕ್ಕಂಥ ಅಥವಾಪರಿಷತ್ತಿನ ಸದಸ್ಯರು ಅಗಿರತಕ್ಕಂಥವರು ಕಾಗದ ಬರೆದರೆ ಆ ಕಾಗದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನೂ ಕೂಡ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಆಫೀಸಿಗೆ ಬಂದು ಆ ಕಾಗದವನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆ ತೆಗೆಸಬೇಕಾದರೆ ಎರಡು ಮೂರು ದಿವಸಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.ನನಗೆ ಒಂದು ಸ್ಕೂಟರ್ ಅಲಾಟ್ ಆದಾಗ ನನ್ನ ಇನ್‌ಷಿಯಲ್ ತಪ್ಪಾಗಿತ್ತು. ಆದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಾಗ ನಾನು ಲೆಜಸಲೇಟರ್ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಆಗಬಾ, ಆಗಬಾ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ನಾಲ್ಕಾರು ದಿವಸ ನನಗೆ ಅಲೆದಾಡಿಸಿದರು. ಒಬ್ಬ ಶಾಸನಸಭಾಸದಸ್ಯರಾಗಿರುವನು ಕಚೇರಿಗೆ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಕಾಗದ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಕಾರಣ ಏನೆಂದರೆ ಅವರು ಅವರ ಮನೋವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಆ ರೀತಿ ಬೆಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಯಾವ ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿ ಮಿನಿಬಿಹೇವ್ ಮಾಡಿದರೆ ಅಥವಾ ಅವನಲ್ಲಿ ಲಂಚಗುಳಿತ ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕುವುದರಲ್ಲಿ ನಾನು ಮೊದಲಿಗ ಎಂದು

ಅವರಿಗೆ ಆ ಉತ್ಸಾಹ ಇದೆ. ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು, ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿಕೊಂಡು ಸುಮಾರು ೧೦-೧೫-೨೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಒಂದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಬಡವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಅಪಾಯಿಂಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಸಿಕ್ಕುವಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದೇ ಒಂದು ನಿದರ್ಶನ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ, ನಿಮ್ಮ ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಫ್ಯಾಮಿಲಿಯ ಜನ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ, ಇಂತಹ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಆಗಬಾರದು. ತಮ್ಮದೇ ಆದಂತಹ ಗುಂಪುಗಳಿತನವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಾರದು ಎಂದು ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

೧೯೬೩ರಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಆರ್ಡರ್‌ನ್ನು ಸೂಪರಸೀಡ್ ಮಾಡಿ ಪೆಡ್ಕೂಲ್ ಕ್ಯಾಸ್ಟ್ ಮತ್ತು ಪೆಡ್ಕೂಲ್ ಟ್ರೈಬ್ಸ್‌ನವರ ಬಗ್ಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಒಂದು ಆರ್ಡರ್ ಇಷ್ಯೂ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಅಭಿನಂದನೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದು ಬರೀ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೆ ಸಾಲದು, ಕಾರ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕೆಂದು ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಸೆಪರೇಟ್ ಲಿಸ್ಟ್ ಮಾಡಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಕಮ್ಮಿ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಅಂತ ನೌಕರಿಗೆ ಸೇರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಮೋಷನ್ ಕೊಡುವಾಗಲಾಗಲಿ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಸಹಾಯವೂ ದೊರೆಯುತ್ತಾ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದೇ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಾದರೆ ರಕ್ಷಣಾ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಇವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಬಹಳ ಕಮ್ಮಿ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ರಕ್ಷಣಾ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದಿರತಕ್ಕ ಹುಂಗಡದವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒಂದು ಪ್ರಿಫರೆನ್ಸ್ ಕೊಡಬೇಕು, ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೆ ಅವರ ರಕ್ಷಣೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಎಷ್ಟು ಕೇಸುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದೀರಿ, ಎಷ್ಟು ಕೇಸುಗಳನ್ನು ವಿತ್‌ಡ್ರಾ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಈ ವಿಜಿಲೆನ್ಸ್ ಕಮೀಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆಯತಕ್ಕ ಅನ್ಯಾಯಗಳು ಬಹಳಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನುಬಹಳ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕ್ಲಾಸ್ ೧ ಆಫೀಸರ್ಸ್ ಯಾರೂ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿಲ್ಲ. ಕ್ಲಾಸ್ ೩ಎಂಪ್ಲಾಯೀಸ್ ಮಾತ್ರ ಜಾಸ್ತಿ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ಇನ್‌ಫ್ಲುಯೆನ್ಸ್ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ಯಾರು ಲಂಚ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೋ ಅವರನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಇದು ಹೋಗಬೇಕು. ವಿಜಿಲೆನ್ಸ್ ಕಮೀಷನ್‌ನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸಿಬಿಡಿ ಎಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಆದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಒಂದು ಜ್ಯುಡಿಷಿಯಲ್ ಬಾಡಿಯನ್ನು ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ: ನ್ಯಾಯ ಎನ್ನುವುದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಸರಿಸಮಾನವಾಗಿ ದೊರೆಯಬೇಕು, ಆದು ವಿಜಿಲೆನ್ಸ್ ಕಮೀಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ೪೦-೫೦ ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕವನನ್ನು ಡಿಸ್‌ಮಿಸ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳ ಪಡೆಯತಕ್ಕ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕೈ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಬಹಳ ವಿಷಾದದಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ಟ್ರಾಫಿಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಒಬ್ಬ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದರು ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಕೈಮ್ ನಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೀರಿ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವೇಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಉದಾಹರಣೆ ಕೊಡುವುದಾದರೆ ಎರಡು ಸಾರಿ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಅವರ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ, ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಒಬ್ಬ ಸಬ್-ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರು ಹಳ್ಳಿಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಜ್ಯ ಪುರುಮಾಡುವುದು, ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡಿಸುವುದು, ಖೂನಿ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ಹಷಪ್ ಮಾಡುವುದು, ಇಂತಹ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ ಅವರನ್ನು ಆ ಜಾಗದಿಂದ ಬಿಡಿಸಬೇಕು ಅಂತ ಹೇಳಿ ಐ ಜಿ ಪಿ ಯವರೆಗೂ ಸಹ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ನಾನು ಒಂದು ಡಿ ಓ ಲೆಟರ್ ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ. ಇದುವರೆಗೂ ಉತ್ತರ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಮೆ ಐ ಹೆಲ್ಪ್ ಯೂ ಅಂತ ಪೋಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್ ಮುಂದೆ ಬೋರ್ಡ್ ಹಾಕಿರುತ್ತಾರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಮೆ ಐ ಸರ್ವ್ ಯೂ ಅಂತ ಹಾಕಿದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೇ ಏಕೆಂದರೆ ಯಾರು ಕಂಪ್ಲೇಂಟ್ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಅವರನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಅವರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ, ಇದರಿಂದ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ಸಣ್ಣ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ತಪ್ಪುಮಾಡಿದಾಗ ಮೇಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೇಲಿನವರು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸಿದರೆ ಬಡವರಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಇನ್ನು ಜೈಲಿನ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದೆರಡು ಮಾತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಫೆಬ್ರವರಿ ೭ನೇ ತಾರೀಖು ಎಸ್ಟಿಮೇಟ್ ಕಮಿಟಿ ವತಿಯಿಂದ ಜೈಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆವು. ಅಲ್ಲಿ ಕೊಡತಕ್ಕ ಆಹಾರ ಉತ್ತಮವಾದ ಆಹಾರವಲ್ಲ ಆದಷ್ಟು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕು. ರೊಟ್ಟಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ, ದನ ಕೂಡ ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಇದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕು. ಅವರನ್ನು ಮೃಗಗಳಂತೆ ಟ್ರಿಟ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಆ ರೀತಿ ಮಾಡದೆ ಅವರೂ ಕೂಡ ಮನುಷ್ಯರು ಅಂತಭಾವನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ನಂತರ ಸರಿಯಕಾದಂತಹ ಎಕನಾಮಿಕ್ ಏಡ್ ಸಿಕ್ಕುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಈಗ ಅವರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇರುವ ವೇಜಸನ್ನು ಕಡೇ ಪಕ್ಷ ೪ ಆಣೆಯಷ್ಟಾದರೂ ಏರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ೫೧ ಲಕ್ಷರೂಪಾಯಿ ಪ್ರಾಫಿಟ್ ಆಗಿದೆ. ಅವರು ಜೈಲಿನಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ನಂತರ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ನಾನಾ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತೀರಿ. ಯಾವಯಾವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ತರಬೇತು ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಸಲಕರಣೆಗಳು ಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಒದಗಿಸಿದರೆ ಬಹಳ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ನನಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಂಥ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಎರಡು ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ. ಎಸ್. ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ (ಗುಂಡಲಪೇಟೆ) :—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ದಿವಸ ಮಂಡಿಸಿರತಕ್ಕ ಜನರಲ್ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್, ಪೋಲೀಸು ಮತ್ತು ಜೈಲುಗಳು-ಈ ಎಲ್ಲಾ ಡಿಮ್ಯಾಂಡುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಮತ್ತು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ. ಸುಮಾರು ೧೫-೧೬ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಡಿಮ್ಯಾಂಡುಗಳಿಗೆ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಹೀಗೆ ಖರ್ಚಾಗುವುದು ಸಾರ್ಥಕವಾಗುತ್ತದೆಯೇ ಎಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭ ಒದಗಿದೆ. ಇಷ್ಟರವರೆಗೆ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರು, ಅದರಿಂದ ನನಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ನನ್ನ ಸ್ವಭಾವ ಹಿಂದೆ ಬಯ್ಯುವುದಲ್ಲ ಅಥವ ಚಾಡಿ ಹೇಳುವುದು ಅಥವ ಕೇಳುವುದಲ್ಲ. ಅವರ ಮುಂದೆಯೇ ಹೇಳಿದರೆ ಜವಾಬು ಹೇಳುವರು ಎಂಬ ಆಸೆಯಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟುಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಗಳು ಇಲ್ಲಿರಬಹುದು, ಅವರು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಬಹುದು.

ನಿನ್ನೆ ದಿವಸ ಅಜೆಂಡಾ ಪೇಪರುಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ೧೦-೧೫ ಪುಟಗಳ ವರದಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ:

General Administration covers a broad spectrum of administrative activity having an important bearing on matters pertaining to services their recruitment, morale and discipline.

ಇದು ಮೊದಲನೆಯ ವಾಕ್ಯ. ಕೊನೆಯ ವಾಕ್ಯ ಹೀಗಿದೆ:

"It frames and issues all general rules relating to service conditions and it is also concerned with hospitality and protocal activity.

One of the important functions of the General Administration Department is to provide continual review and assessment of matters relating to administrative efficiency at all levels in the State "

೧೯೬೨-೬೩ರ ವರದಿಯೇ ಲೇಟೆಸ್ಟ್, ಅದು ೬೯ರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕೈಸೇರಿದೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಜನರಲ್ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ನಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಮಹತ್ವವಿದೆ, ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಇದೆ, ದಕ್ಷತೆ ಹೇಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುವುದು, ಇದು ಎಫಿಷಿಯನ್ಸಿ.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಪೋಲೀಸು ಡಿಮ್ಯಾಂಡ್ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ. ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಜನರಲ್ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ನಿಗೆ ಹೇಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರರೋ ಹಾಗೆಯೇ ಗೃಹಶಾಖೆಗೂ ಜವಾಬ್ದಾರರು ಅವರ ಮೇಲೆ ಆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೆಲ್ಲಾ ಇದೆ. ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ಎಸ್‌ಪಿ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಪ್ರೇಮ, ಆ ಎಸ್ ಪಿ ಇವರ ಆದರೆದ ಶಿಷ್ಯರು, ಭಂಟ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಅವರು ಹೇಳುವುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಕೇಳಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರವರಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಭಾಂದವ್ಯವಿದೆ. ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗುವುದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಊರಿನ ಎಂ ಎಲ್ ಸಿ ಗಳ ಒಂದು ಓಟಿತ್ತು. ಒಂದು ಆರ್ಡರು ಮಾಡಿದರೆ ಅವರು ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ ಇದನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಅದರಿಂದ ನಾನು ಹೇಳುವುದು ನಿಜವೇ ಅಥವ ಅಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಅವರಿಗೆ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಕಾಗದ ಬರೆಯುವರು. ಆ ಎಸ್ ಪಿ ಗೆ ಮೂರು ಮಂದಿ ಶಿಷ್ಯರಿದ್ದಾರೆ, ನಾಗರಾಜ, ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಮತ್ತು ವೀರಭದ್ರಯ್ಯ ಎನ್ನುವವರು ಶಿಷ್ಯರು. ಆ ಮೂರು ಜನರೂ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಗಳು, ಅವರು ದಫೇದಾರ್, ಪಿ ಸಿ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಎಸ್ ಪಿ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದವರು, ಅದುದರಿಂದ ಇವರನ್ನು ಯಾರೂ ಅಳ್ಳಾಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಈ ಶಿಷ್ಯರು ಎಲ್ಲರ ಹತ್ತಿರವೂ ಹೇಳುವರು. ಯಾರಾದರೂ ದೂರು ಕೊಟ್ಟರೆ ದೂರು ಕೊಟ್ಟವರನ್ನೇ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೊಡೆಯುವುದು, ಅವರನ್ನು ಪೋಲೀಸು ಸ್ಟೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿಟ್ಟು ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ಹಿಂಸೆಮಾಡುವುದು, ಮಾನ ಮರ್ಯಾದೆ ಕಳೆಯುವುದು ಬಲಿಹಾಕುವುದು, ಈ ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಸಿದ್ದಯ್ಯನವರಿಲ್ಲ, ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿವೆ ಬಡಿಗ ಕೇಸು ಏನಾಯ್ತು ಎಂಬುದು. ಅದು ನಿರ್ಣಯವಾಯ್ತು. ಅವರಿಗೆ ಆ ವರ್ಷತಾನೆ ಮದುವೆಯಾಗಿತ್ತು. ಕೇಸು ಮುಚ್ಚಿಹೋಯ್ತು. ಅವರ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳ ಗತಿಯೇನಾಗಬೇಕು ? ಅದರಿಂದ ಕೆಲವರು ಪುಟ್ಟ ಗಂಟು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಹೀಗಿದೆ ಅಧಿಕಾರ. ಆಮೇಲೆ ತೆರಕಣಾಂಬಿ ಸಂತೆ ದೊಡ್ಡ ಸಂತೆ, ಅಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವ್ಯಾಪಾರ ನಡೆಯುವುದು, ಆ ಸಂತೆಯಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಜನರು ಸೇರುವರು. ಪಿಕ್‌ಪಾಕೆಟ್, ಕಳ್ಳತನ ಮುಂತಾದುವೆಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದು. ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ದಫೇದಾರ ಇದ್ದ. ಯಾವುದೋ ಸಿನೀಮಾ ವಿಚಾರ ನೆಪಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವನನ್ನು ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ೭ ಕಡೆಗೆ ವರ್ಗಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವನು ಎಲ್ಲೂ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ವರ್ಗಮಾಡುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ರೂಲ್ಸ್ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಬರೀ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿದೆ. ಟೂರಿಂಗ್ ಟಾಕೀಸ್ ವ್ಯವಹಾರ. ನಮ್ಮ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಟೂರಿಂಗ್ ಟಾಕೀಸಿನ ಯಜಮಾನ ಲೈಸೆನ್ಸಿಗೆ ಡಿ ಸಿ ಗೆ ಆರ್ಜಿ ಹಾಕಿದ. ಡಿ ಸಿ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಕೊಟ್ಟರು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಟಿ ಇದೆ ಎಂಬುದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಟಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಟಾಕೀಸಿಗೆ ಲೆಸೆನ್ಸ್ ಕೊಟ್ಟರೆ. ಅದರಿಂದ ಗಲಾಟೆಯಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಪೋಲೀಸಿನವರು ಜವಾಬ್ದಾರರಲ್ಲ, ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರೇ ಜವಾಬ್ದಾರರು ಆಗಬೇಕು ಎಂದು ಎಸ್ ಪಿ ಹೇಳಿದರು. ಇದು ನ್ಯಾಯವೇ ? ಆಲ್ಲಿನ ಎಸ್ ಪಿ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಪಟ್ಟದ ಶಿಷ್ಯರು. ಆಮೇಲೆ ಟೂರಿಂಗ್ ಟಾಕೀಸ್ ಮುಚ್ಚಿದರು. ಆದರೆ ಪರ್ಮನೇಟ್ ಟಾಕೀಸ್ ಏಕೆ ಮುಚ್ಚಲಿಲ್ಲ ? ಯಾವುದೇ ಕಮ್ಯೂನಿಟಿ ಗಲಾಟೆ ಮಾಡಿದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಮುಚ್ಚಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಟೂರಿಂಗ್ ಟಾಕೀಸ್ ಒಂದನ್ನೇ ಏಕೇ ಮುಚ್ಚಬೇಕು ? ಇದರಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಅನ್ಯಾಯವಾಗುವುದು ? ಓಟು ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಯಾವುದೋ ಸ್ನೇಹಿತ ಹೇಳಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಮಾಡಿಬಿಡುವುದೇ ?

ನಾವು ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು, ನಮಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಮರ್ಯಾದೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ್ದು ಧರ್ಮ ಎಂದು ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ದಸರ ಒಂದು ನಾಡಹಬ್ಬ. ಅದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣ ಖರ್ಚುಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಅದನ್ನು ಮಾಡುವುದೇಕೆ ? ಅವರು, ಅವರ ಮನೆಯವರು, ಅವರ ಆಫೀಸರನ್ನು ಪಿ ಎ ಮುಂತಾದವರು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದೇ ಅದನ್ನು ಮಾಡುವುದು ? ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಾವು ಅಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಗೆಸ್ಟ್‌ಗಳು ಬಹಳ ಬಂದು ನಮ್ಮ ಮನೆ ಛತ್ರವಾಗುವುದು.

(ಶ್ರಿಮತಿ ಕೆ. ಎಸ್. ನುಗರತ್ನಮ್ಮ)

4-00 P..M

ಬರ್ಮ ಬಾರ್ಡರಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತಂಗಿ, ಆಕೆಯ ಗಂಡ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ಎಲ್ಲರೂ ಬಂದಿದ್ದು ಟಾರ್ಚ್‌ಲೈಟ್ ಪೆರೇಡ್ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದೆವು. ನಮಗೆಲ್ಲ ವಿ ಐ. ಪಿ. ಪಾಸು ಬಂದಿತ್ತು. ಇವರೆಲ್ಲ ಹೇಳುವಂತೆ ನಾವು ಕೇರಾಫ್ ಫುಟ್‌ಪಾತ್ ಅಲ್ಲ. ನಾವೂ ಮನುಷ್ಯರು. ಪಾಸ್‌ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋದೆವು. ಹೋಗುವಾಗ ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ಪಾಸ್ ಇದೆ, ಹೋಗುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿ ಗಲಾಟೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡೇ ಹೋದೆವು. ಒಳಗೆ ಹೋದರೆ ಒಬ್ಬ ಸಬ್ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಕುರ್ಚಿಗಳನ್ನು ಕಾದುಕೊಂಡು ನಿಂತಿದ್ದ, ಪೋಲೀಸ್ ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟ್ ಸಹ ನಿಂತಿದ್ದರು. ನಾವೆಲ್ಲ ಕೆಳಗಡೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ನಮಗೆ ಪ್ರೋಟೋಕೇಲ್ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ವಯಸ್ಸಾದ ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಕುರ್ಚಿ ಕೊಡಿ ಎಂದರೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಎಸ್. ಪಿ. ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡೇ ಇದ್ದ ನಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ವಿ. ಐ. ಪಿ. ಪಾಸಿದೆ. ಕುರ್ಚಿ ಕೊಡಿ ಎಂದರೆ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ. ಎಲ್ಲರ ಮನೆಯ ಮಕ್ಕಳೂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮನೆಯ ಮಕ್ಕಳೂ ಅಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಅವರೆಲ್ಲಾ ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಒಬ್ಬ ಮುದುಕಮ್ಮನಿಗೆ ಕುರ್ಚಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆಲ್ಲಿ ಎಸ್. ಪಿ. ಮತ್ತು ಸಬ್ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವರ ಬಾಯಿಂದ ಚಕಾರವೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಬಿ. ಎಲ್. ಗೌಡರನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಅವರು ತಮ್ಮ ಮಗುವನ್ನು ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯವರಿಗೆ ಸ್ಥಳ ಕೊಟ್ಟರು. ನಾನು ಬಂದು ಕೆಳಗಡೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡೆ. ವಿ. ಐ. ಪಿ. ಆಗಿ ಬರುವವರು ಎಂದರೆ ಯಾರು. ಅನಂತರ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯವರ ಹಿಂದೆ ಬಂದರು ನೋಡಿ, ಒಂದು ಸೈನ್ಯದ ಹಾಗೆ. ಬಂದವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಕುರ್ಚಿಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಾಕಿ ಸ್ಥಳ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಪರ್ಸನಲ್ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್, ಮಕ್ಕಳು ಅವರ ನೆಂಟರು ಹೀಗೆ ಯಾರು ಯಾರೋ ಬಂದರು. ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಸ್ಥಳ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಹಿಂದೆ ಬಟ್ಟೆ ಬರೆ, ಕೋಟು, ಸೂಟು ಕಾಲು ಚೀಲ ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸೆಂಟ್ ಬಳಿದುಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ವಿ. ಐ. ಪಿ. ಗಳು ಗೌನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ವಿ. ಐ. ಪಿ. ಗಳೇ ? ನಾವೂ ಅಲ್ಲವೋ ? ಯಾವ ಪ್ರೋಟೋಕೋಲ್ ರೂಲ್ಸ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ? ಏತಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಇಷ್ಟು ದುಡ್ಡು ಖರ್ಚಾಗುತ್ತ ಇರಬಹುದು ? ಅಲ್ಲಿನ ಎಸ್. ಪಿ. ಗೆ ನಾನು ಎಂ. ಎಲ್. ಎ. ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ ? ನನಗೋಸ್ಕರ ಕುರ್ಚಿಯನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ಮುದುಕಮ್ಮನಿಗೆ ಸೀಟು ಕೊಡಿ ಎಂದರೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಎಷ್ಟು ಉದ್ಧಟತನ ? ನಾನು ಕೊಡುತ್ತಿರತಕ್ಕ ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಂದ ಇವರು ರಾಜಕೀಯ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಅವರಿಗೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದೆಲ್ಲ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ನಮ್ಮ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಎಲ್ಲರೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಪೆರೇಡ್ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದ್ದು ಗೊತ್ತಾಗಿ ಐ. ಜಿ. ಪಿ. ಅವರು ಬಂದು ಅಪಾಲಜೈಸ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು ಹೀಗಾದದ್ದು ಅನ್ಯಾಯ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ಒಬ್ಬ ಚೋಟುದ್ದ ಎಸ್. ಪಿ. ಮಾಡಿದಂಥ ತಪ್ಪಿಗೆ ಐ. ಜಿ. ಪಿ. ಬಂದು ಅಪಾಲಜೈಸ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಐ. ಜಿ. ಪಿ. ಒಳ್ಳೆಯವರು, ನಮ್ಮ ಹೋಂ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯವರೂ ಒಳ್ಳೆಯವರು ಎಂದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತು. ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಆಫೀಸರುಗಳು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ತಿರುಗುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ನಾವು ಕೇರಾಫ್ ಫುಟ್‌ಪಾತ್ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಮಂಡ್ಯ ಮತ್ತು ಗುಲ್ಬರ್ಗದಲ್ಲಿ ಏನಾಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಡಿವಿಜನಲ್ ಕಮಿಷನರ ಆಫೀಸು ವಿಷಯವಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಡಿವಿಜನಲ್ ಕಮಿಷನರ ಆಫೀಸಿಗೆ ಹೋಗಿ ನಮ್ಮ ಬಿ. ಡಿ. ಒ. ಹೀಗಿದ್ದಾರೆ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಸರಿ ಮಾಡಿಕೊಡಿ ಎಂದರೆ ನಮಗೆ ಏನೂ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ. ನೀವು ಹೋಗಿ ನಾಡ ಗೌಡರನ್ನು ನೋಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ತಹಸೀಲ್ದಾರರು ಈ ತರಹ ಇದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ರೆವೆನ್ಯೂ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ನೋಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಾದರೆ ನಿಮ್ಮ ಡಿವಿಜನಲ್ ಕಮಿಷನರು ಏಕೆ ಇರಬೇಕು ? ಏಕೆ ಅವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ಇಷ್ಟು ದುಡ್ಡು ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ : ನೀವೇ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮಾಡುವಾಗ ಡಿವಿಜನಲ್ ಕಮಿಷನರ್ ಏಕೆ ಬೇಕು ? ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರು ಏಕೆ ಬೇಕು ? ಇವರಿಗಾಗಿ ಆಗುವ ಖರ್ಚನ್ನು ಬೇರೆ ಯಾವುದಕ್ಕಾದರೂ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ.

ಇರಿಗೇಷನ್ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ವಿಚಾರ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಳೂರು ಅಮಾನಿಕೆರೆ ಎಂದು ಇದೆ. ಇರಿಗೇಷನ್ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಶಾಪವಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಮಾನ್ಯ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾಗಲೂ ಹಾಗೆಯೇ ಇತ್ತು. ಇವರು ಬಂದ ಮೇಲೂ ಹಾಗೆಯೇ ಇತ್ತು. ಮಾನ್ಯ ವೀರಣ್ಣ ಗೌಡರು–ಅವರ ಮನೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರಬೇಕು. ಅವರು ತಣ್ಣಗೆ ಇರಬೇಕು–ನಮಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟರು. ನಳೂರು ಅಮಾನಿಕೆರೆ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮೂರು ಜನ ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳು ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ಬಸಣ್ಣನವರು ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರಾಗಿದ್ದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ಒಂದು ಅಣೆಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟಿದರೆ ೪.೧೫ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಅದು ತಯಾರಾಗಿ ೪೦೦ ಎಕರೆ ಜಮೀನಿಗೆ ನೀರಾವರಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಎರಡೂವರೆ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚಾಗಿ, ಫೌಂಡೇಷನ್ ಆಗಿ, ಅಣೆಕಟ್ಟು ಅರ್ಧಮರ್ಧ ಆಯಿತು. ಆದರಿಂದ ಮುಳುಗಡೆಯಾಗುವ ಜಮೀನು ಕೇವಲ ೫ ಎಕರೆ ೩೭ ಗುಂಟೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಶ್ರೀ ಬಾಳೆಕುಂದ್ರಿ ಅವರು ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರಾಗಿ ಬಂದರು. ಅವರೂ ನೋಡಿ ಎಷ್ಟು ಮೊಟೆನ್ಷಿಯಲ್ ಇದೆ. ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಗುಂಡ್ಲುಪೇಟೆಗೆ ಇರುವ ಜೀವನದಿಯ ನೀರಿನ ಸೌಕರ್ಯ ಇಲ್ಲದಂತಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅವರು ಅದನ್ನು ಸರ್ವೆ ಮಾಡಿಸಿದರು. ರೀಸರ್ವೆ ಮಾಡಿದನಂತರ ೭೪.೫ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಅಂದಾಜನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಿ ೫,೮೨೦ ಎಕರೆಗೆ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ ಎಂದು ಒಂದು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಿದರು. ಇದೂ ಮಾನ್ಯ ದೊಡ್ಡಮೇಟಿ ಅವರ ಹಸ್ತಿರ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿತು. ಈಗ ಲಿಫ್ಟ್ ಇರಿಗೇಷನ್ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ೧,೨೦,೦೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚಂತೆ. ೩೦೦ ಎಕರೆಗೆ ನೀರಾವರಿಯಾಗುತ್ತದಂತೆ. ೫೦೦೦ ಎಕರೆಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡದೆ ೩೦೦ ಎಕರೆಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಎನ್ನುವುದೇ ಇರುವಂಥ ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಮಂಗಳ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಎಂದು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ೧೪,೯೮,೦೦೦ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನಿಂದ ಮುಳುಗಡೆಯಾಗುವ ಜಮೀನು ೨೦೦ ಎಕರೆ ೩೪ ಗುಂಟೆ ಅರಣ್ಯ ಭೂಮಿ. ಅರಣ್ಯ ಭೂಮಿ ಎಂದರೆ ಗೇಮ್ ಸಾಂಕ್ಚುಯರಿ ಎಂದು ಬಂಡೀಪುರ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾಗಿಟ್ಟಿರುವ ಜಾಗ ಮುಳುಗಡೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾರು ಬಂದು ನೋಡಿದರೂ ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅದು ಅತ್ಯತ್ತಮವಾದ ಸಾಂಕ್ಚುಯರಿ ಎಂದು ಅದನ್ನು ನೋಡಿದವರೆಲ್ಲ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ಪ್ರದೇಶದ ಮುಳುಗಡೆಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ತೊಟ್ಟು ನೀರೂ ಇಲ್ಲ. ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರು ಅನೇಕ ಬಾವಿಗಳನ್ನು ತೋಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ತೊಟ್ಟು ನೀರೂ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಗೇಮ್ ಸಾಂಕ್ಚುಯರಿ ಸುತ್ತಲೂ ಗ್ರೀನ್ ರೆವಲ್ಯೂಷನ್ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ನೀರು ಬಂದಾಗ ಬತ್ತ ಹಾಕಿದರೆ, ಆವಾಗ ಕಡವೆ ಏನಾದರೂ ನೀರು ಕುಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಅದನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲ. ಕೊಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಬೆಳೆ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇವರು ಅಲ್ಲಿ ಕೆರೆ ಕಟ್ಟಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಹ ನೀರಿಲ್ಲದ ಇರುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರು ಹೋಗಿ, ಬರ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ವನ್ಯ ಮೃಗಗಳು ಕುಡಿಯಲು ನೀರು ಇರುವಂಥ ಕೊಳಕ್ಕೆ ಪೈಪ್‌ಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ, ಎಂಟು ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ಪೈಪ್‌ಲೈನ್ ಎಳಸಿಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಇಂಥ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೀರಾ ?

ಜುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಓಟು ಕೊಡುವವರಿಗೋಸ್ಕರ ಜನರಲ್ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಇದೆಯೇ ? ಇಂಥ ಚೀಫ್ ಎಂಜಿನಿಯರರನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಡಿಸ್‌ಮಿಸ್ ಮಾಡಬೇಕು. ಇಷ್ಟು ದುಡ್ಡು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ಯಾವ ಪ್ರಾಜೆಕ್ ಮಾಡಿರುವುದು? ಇಬ್ಬರು ಚೀಫ್ ಎಂಜಿನಿಯರರನ್ನು ಡಿಸ್‌ಮಿಸ್ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ಮಾಡಿದ ಮಂಗಲಾ ಟ್ಯಾಂಕ್ ಒಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ ಯಾವುದು ಇಲ್ಲ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಊಟಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಗೌರವ ಇದೆ, ಅವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಹೇಗೆ ಟ್ರೀಟ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅವರ ಸೆಕ್ರರಿಯಟ್ಟಿನಿಂದ ನನಗೆ ಒಂದು ಟೂರ್ ಪ್ರೋಗ್ರಾಂ ಕಾಪಿ ಬಂದಿತ್ತು. ಅವರು ಕುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಬರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಅವರಿಗೆ ಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಪಂಚಾಯತಿಯವರು ನೂರಾರು ಜನರು ಹಾರ ಹಣ್ಣು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಕಾರು ಪಂಚಾಯತಿಯ ಹತ್ತಿರ ಜನ ನಿಂತ ಕಡೆ ಕಾರು ನಿಲ್ಲಿಸದೇ ಬಂದು ಬಿಡುವುದು ಅಂದರೆ ಏನು? ಇದು ಡೆಮಾಕ್ರಸಿಯೇ ಡೆಮಾಕ್ರಸಿ ಬಾಯಿ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇ ಇದೆ. ಮರ್ಯಾದೆ ಕೊಡಬೇಕು ಮರ್ಯಾದೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು. ಜನ ಹಾರ ಹಾಕಿ ಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿಂತುಕೊಂಡ ಕಡೆ ಒಂದು ಅರ್ಜಿ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ನಿಂತುಕೊಂಡ ಜನರನು ವಿಚಾರಿಸದೇ ಹೋದರೆ ಇದೆಂಥ ಅಕ್ರಮ, ಇದೆಂಥ ಮಹಾ ಪಾಪ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಡಬಯಸುವ

(ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ. ಎಸ್. ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ)

ತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನೂ ಹೇಳುವುದು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಇದೆ. ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ ಅಕ್ರಮಗಳಿವೆ ದುರವ್ಯವಹಾರಗಳಿವೆ, ಇವತ್ತು ನನಗೆ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನಾಗಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ದಿನ ಅವಕಾಶ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ಮಾತಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟದಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಆಭಾರ ಮನ್ನಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್, (ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ) :— ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳೇ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಡಳಿತ, ಪೋಲೀಸ್, ಜೈಲು ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾ, ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ ಮೊದಲು ಜೈಲು ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತೇನೆ. ತಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ ನಾನು ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ಜೈಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಈಗಲೂ ಹೋಗುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ ನಾನು ಜೈಲಿಗೆ ಹೋಗಿರುವುದು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ರಾಜಕೀಯ ಕೈದಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಹೋರಾಟ ಬಂದಾಗ್ಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಊಟ ಹಾಕಬೇಕು ಆದರೆ ಕಲ್ಲು ಬೆರಸಿ, ತೌಡು ಬೆರಸಿ, ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಆಗದಷ್ಟು ತಿನುವುದಕ್ಕೆ ಆಗದಷ್ಟು ಇರತಕ್ಕಂಥ ಚಪಾತಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಬೆರಸಿರುತ್ತಾರೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯರು ಬದುಕ ಬೇಕು ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಾದರೂ ಸರಿಯಾದ ಊಟ ಕೈದಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಎರಡನೇಯದಾಗಿ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಬಂದೀಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕೈದಿಗಳಿಗೆ ರೆಮಿಷನ್ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅದನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆ. ರೆಮಿಷನ್ ಬರಬಹುದು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಬಹುದು ಎಂದು ದಾರೀ ಕಾಯುವಾಗ ಅದು ಬಾರದೆ ಹೋದರೆ ತೀರ್ಮಾನ ಆಗದೇ ಇದ್ದರೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಬೇಜಾರಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ರೆಮಿಷನ್ ಕೊಡುವುದನ್ನು ತಕ್ಷಣ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಮೂರನೇಯದಾಗಿ ಜೈಲು ವಾರ್ಡರುಗಳನ್ನು ಪೋಲೀಸರ ಜೊತಗೆ ಸೇರಿಸಿಲ್ಲ. ಜೈಲು ವಾರ್ಡರರಿಗೆ ಖಾದಿ ಬಟ್ಟೆಯ ಖಾಕಿ ಯುನಿಫಾರ್ಮ್ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಖಾದಿ ಬಟ್ಟೆ ಬೇಡ ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಹಾಗೆ ಖಾಕಿ ಬಟ್ಟೆ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಖಾದಿ ಬಟ್ಟೆಗೆ ಗ್ರೀಜ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಸಹ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಈ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ಯಾಂಗ್ ಮನ್ ಕಂಡ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ ಮರ್ಯಾದೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಆದುದರಿಂದ ಮರ್ಯಾದೆ ಬರುವ ಉಡುಪು ಸರಿಯಾದ ಉಡುಪು ಇವರಿಗೆ ಕೊಡ ಬೇಕು ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ಜೈಲು ವಾರ್ಡರುಗಳಿಗೆ ವಾಸ ಮಾಡಲು ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್ ಕೊಡುವ ಹಾಗೆ ಅದೇ ರೀತಿ ಇವರಿಗೂ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.

ನಾಲ್ಕನೇಯದಾಗಿ ಜೈಲುಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಲಾಭವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಜೈಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಕೈದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಕುಶಲ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ದಿನಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕಾಣೆ ಎಂಟಾಣೆ ಕೂಲಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಕೂಲಿಯಿಂದ ಬಂದಂಥ ಈ ಹಣವನ್ನು ಮಂತ್ರಿಗಳು ವಿಜಿಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದರೆ ಇರುವ ಫಂಕ್ಷನ್ನಿಗೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕೂಲಿ ದುಡ್ಡನ್ನು ಇಂಥ ಒಂದು ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡಲು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ವೇತನವನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಕೊಡಬೇಕು ಹಾಗು ಅದನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು ಅಂದರೆ ಅವರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು ಪೋಲೀಸ್ ಆಡಳಿತ ವಿಷಯ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ನಾನು ಪೋಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ವಿಷಯ ಹಾಗೂ ಪೋಲೀಸ್ ಆಡಳಿತದ ಬಗ್ಗೆ ಎರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀಮತಿ ನಾಗರತ್ನಮ್ಮನವರೂ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪನವರೂ ಈಗಾಗಲೆ ವಿವರವಾಗಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಇದುವರೆವಿಗೂ ಹೀಗೆ ಎಂದೂ ಮಾತನಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ತಿಳಿದಿರುವ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಪೋಲೀಸಿನವರ ಮೊದಲನೆಯ ಕರ್ತವ್ಯ ಎಂದರೆ ಕಳ್ಳರನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದು, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಾ ಅಂಡ್ ಆರ್ಡರನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಜನರಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುವುದು ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಪೋಲೀಸಿನವರಿಗೆ ಆ ವಿಚಾರಗಳೇ ಗೊತ್ತಿದ ಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರೇನಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲಿರುವುದು ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಮತ್ತು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ಅಳಿಸುವುದಕ್ಕೆಂದು ಈಗಾಗಲೆ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ದಿವಸ ನವ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿಕೀ ಜೈ ಎಂದರೆ

ಆವರನ್ನೂ ಕೂಡ ಹಿಡಿದು ಜೈಲಿಗೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕಾರಣ ಇಂಡಿಕೇಟಿಗೂ ಸಿಂಡಿಕೇಟಿಗೂ ಜಗಳವಾಗಿರುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಇನ್ನು ನಮ್ಮ ಪೋಲೀಸಿನವರಿಗೆ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್‌ರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಇಲ್ಲದ ಕೋಪ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಅವರ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸೇರದೆ ಇದ್ದರೂ ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಇತರೇ ಜನರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಬಹಳ ಕೋಪ, ಅವರ ಮೇಲೆ ಯಾವಾಗಲೂ ವಕ್ರದೃಷ್ಟಿಯೇ ? ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸಿನವರು ಜನರಿಗೆ ಏನೇನು ಕಿರುಕುಳ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಅನೇಕ ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ಬಡ ಮೇಷ್ಟ್ರರ ಮೇಲೆ ಬಡ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಮೇಲೆ ಇವರ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ. ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಎರಡೇ ಎರಡು ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕಳೆದ ಡಿಸೆಂಬರ್ ಮತ್ತು ಫೆಬ್ರವರಿ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮೂರು ಕಾರ್ಮಿಕ ಮುಷ್ಕರಗಳು ಒಂದು ಕಿರ್ಲೋಸ್ಕರ್ ಕಂಪೆನಿಯ ಕಾರ್ಮಿಕರದು ಇನ್ನೊಂದು ಬಿ.ಇ.ಎಲ್ ದು, ಈ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಬಗ್ಗೆ ಪೋಲೀಸಿನವರು ಹೇಗೆ ವರ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಬರುತ್ತೆ. ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಆ ಎಚ್. ಎಂ. ಟಿ. ಕಾರ್ಮಿಕರ ಬಗ್ಗೆ ಕೂಡ ವರ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಯಾತನೆಗೊಳಪಟ್ಟವರೆಂದರೆ ಹನುಮಂತ, ಶೇಷಾದ್ರಿ. ಇವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಯಾತನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ನಮಗೆ ಕರಳು ಕಿತ್ತು ಬರುತ್ತಿದೆ. ನಿಜ, ಅವರು ಮುಷ್ಕರ ಮಾಡಿದರು. ಅವರ ಮೇಲೆ ಕೇಸ್ ಹಾಕಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಬೇಡ ವೆನ್ನುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪೋಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಲಾಕಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಲಾಠಿಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯುವುದು, ಪಿನ್ನುಗಳಿಂದ ಚುಚ್ಚುವುದು ಮತ್ತು ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದೆಯುವುದು ಇದು ಸರಿಯಾದ್ದಲ್ಲ. ನಾನು ಈ ಪೈಕಿ ಆಗಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಹನುಮಂತ ಶೇಷಾದ್ರಿ ಮತ್ತು ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಇವರನ್ನು ಖುದ್ದಾಗಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಅವರ ಛೇಂಬರಿನಲ್ಲೆ ತೋರಿಸಿ ಅವರ ಬೆನ್ನುಗಳ ಮೇಲೆ ಬರೆಗಳು ಬಂದಿದ್ದುದನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಹೊರಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಬೆನ್ನೆಲುಬು ಎಂದು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು ಶೋಚನೀಯ. ಆ ದಿವಸ ಇನ್ನೂ ೧೩ ಜನರಿಗೆ ಹಾಗೆ ಹೊಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಬರಿ ಹೊಡೆಯುವುದು ಒಂದಲ್ಲದೆ ಆ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಓಹೋ ನಿಮಗೆ ಆ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣ, ಬೇಕೋ ನಿಮಗೆ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಬೇಕೋ ? ನಿಮಗೆ ಜಿಂದಾಬಾದ್ ಬೇಕೋ ! ಎಂದು ಮಾನಾಹೀನವಾಗಿ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಆಡುವುದು ಯಾವ ನ್ಯಾಯ ? ಅಂತೂ ನಮ್ಮ ಪೋಲೀಸಿನವರು ಜನರ ಬಗ್ಗೆ ನರರಾಕ್ಷಸರಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಹೇಳಿದಂಥ ನಿದರ್ಶನಗಳು ಆ ಭಾರತ್ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದಾಗಲೂ ಕಂಡುಬಂದಿವೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಪೋಲೀಸರು ದೌರ್ಜನ್ಯದಿಂದ ವರ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ದೌರ್ಜನ್ಯವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರತಕ್ಕವರು ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ ಪೋಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನವರು, ರಾಜಾಜಿನಗರ ಮತ್ತು ಯಶವಂತಪುರ ಪೋಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನವರು, ಅವರು ಈ ಅಕ್ರಮ ನಡವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ವರ್ಗ ಮಾಡಿ, ಅವರನ್ನು ಅವರು ಮಾಡತಕ್ಕ ದುಷ್ಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಡಿಸ್‌ಮಿಸ್ ಮಾಡಿ ಎಂತಲೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಅದು ಬೇಡ ಅವರನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ವರ್ಗ ಮಾಡಿ ಎಂದರೆ ಅದನ್ನೂ ಕೂಡ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರಲ್ಲಿ ಈ ದೌರ್ಜನ್ಯವೊಂದೇ ಅಲ್ಲದೆ ಲಂಚಗೊಳಿತನ ಬೇರೆ ವಿಪರೀತವಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಾವು ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ದೂರನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅಂಥವರು ಯಾರೂ ಅಲ್ಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ಪೋಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ ಜನರನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ನಾವೇನಾದರೂ ಆ ಇನ್‌ಸ್ಪೇಕ್ಟರುಗಳಿಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ ಇಂಥವನು ಈಗ ನಿಮ್ಮ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದ್ದೀರಲ್ಲ ಅವನ ಮೇಲೆ ಕೇಸೇನಿದೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಅಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿಲ್ಲ ಎಂತಲೇ ಹೇಳಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಹೇಳುವಂತೆ ಅವರಿಗೆ ಮೇಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಆಜ್ಞೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಅವರು ಇರುವುದು ಕೇವಲ ಜನರನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗೀ ಎಂದು ನಮಗೆ ಮನದಟ್ಟಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಪೋಲೀಸಿನವರ ದೌರ್ಜನ್ಯ ಕೇವಲ ಕಾರ್ಮಿಕ ವರ್ಗದ್ದೊಂದರ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲ. ಪತ್ರಿಕಾ ಕರ್ತರ ಮೇಲೂ ಇದೆ. ರಣಭೇರಿ ಎಂಬ ಒಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಶ್ರೀ ಪ್ರಸಾದ್ ಎನ್ನತಕ್ಕವರು ತಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಧುಗಿರಿ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸರು ಬಹಳ ಕ್ರೂರವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಲೇಖನ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆಂದೂ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಟೀಕೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದೂ, ಆತನ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ಆತನ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರೆಸ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ಅವರಿಗೆ ಬರೆದಿದ್ದಾಗ ಅವರು ಆ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮಾಲೀಕರ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಯಾವ ಕಾರಣಗಳೂ ಇಲ್ಲ ಒಂದು ಪೋಲೀಸಿನವರಿಗೂ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಮುಖಕ್ಕೂ ಮಸಿ ಬಳಿಯತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಿಪೋರ್ಟನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ೨೦ನೇ ಫೆಬ್ರವರಿ ೧೯೭೦ ರಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುತ್ತೆ. ಅವರು ಏನೇ ಹೇಳಿರಲಿ – ಯಾವಾಗಲೂ ಆ ಮಾರಿಯ ಕಣ್ಣು ಹೋತನ ಮೇಲೆ – ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ ಪೋಲೀಸಿನವರ ಕಣ್ಣು ಯಾವಾಗ್ಲೂ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಇರುತ್ತದೆ.

" Murder by Police in the Police Station. Police are responsible for thefts and burglaries-nobody enquired into this.

(ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್)

"Murder of autorickshaw driver Munichandra in Vyalikaval Police Station"

Murder of Venkatesh in Magadi Police Station.

ಮುಕ್ಕಾಲುಮೂರುವೀಸೆ ಪಾಲು ಆ ಮುನಿಚಂದ್ರನ ವಿಷಯ ನನಗೇ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಅಂತೂ ನಾವು ನಮ್ಮ ಪೋಲೀಸಿನವರ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಇಲಾಖೆಗೆ ರೌಡಿಗಳನ್ನೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಅಂಥವರಿಗೆ ದೇಶದ ಲಾ ಅಂಡ್ ಆರ್ಡರ್ ವಿಚಾರದ ಅರಿವು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರಬೇಕು ?

ಶ್ರೀ ಐ. ಸೋಮಶೇಖರಪ್ಪ :— ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಪೋಲೀಸ್ ಎರಡನ್ನೂ ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಿ ನೀವು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಾ ? ಆ ಬಂಗಾಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಇಲ್ಲಿಗೂ ಬರಲಿ ಎಂಬುದು ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೋ ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್ ;— ತಪ್ಪುಮಾಡಿದವರನ್ನು ಕೇರಳದಲ್ಲೂ ಹೊಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಮೇಲೆ ಕೇಸನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಆ ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಯುನೈಟೆಡ್ ಫ್ರಂಟ್ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಬರಲಿ ಆಗ ನಾನು ನಿಮಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ, ಆಗ ನಿಮ್ಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು.

4-30 P.M.

ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಈಗ ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಪೋಲೀಸ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ವಿಷಯವಾಗಿ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ತರುತ್ತೇನೆ. ಪೋಲೀಸ್ ಆಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಈಗ ಓದುತ್ತೇನೆ. ಅದು ಈರೀತಿ ಇದೆ— This is a book called "Police and Community Relations:"

"The Police are a social institution concerned with social problems. They are the agency around which the community often rallies in times of tension and emergency. They cannot respond by force alone. They must have other means of developing and sustaining civic peace, wihth greater emphasis than in the past upon preventative policing, i.e., programmes aimed at anticipating and heading of social conflict. and causes of which are so intimately related to the causes of crime and delinquency. Crime prevention is generally recognized as an important police function. But the Police can do little without community co-operation and assistance. The Police must take the initiative and show the way in effect, to assist the community to meet its responsibility, and at the same time, hopefully to impove Police community relations. If the police fail in providing such leadership, as has been the case too often in the past, the community tends to blame the Police cry out defensively at such scapegoating, but they have only themselves to blame for the situation."

ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಜಿ.ಎ.ಡಿ. ವಿಚಾರವಾಗಿ ಒಂದು ವಿಷಯ ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ತುಕೋಳ್ ಆಯೋಗದ ಶಿಫಾರಸು ಗಳನ್ನು ಕೆಲವು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀಮತಿ ಮೇರಿದೇವಾಸಿಯ ಅವರು ಸೆಕ್ರಿಟೇರಿಯೇಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಇನ್ನೂ ರೀಇನ್‌ಸ್ಟೇಟ್ ಮಾಡಿಲ್ಲಾ ಅವರನ್ನು ಡಿಸ್ಮಿಸ್ ಮಾಡಿದ್ದು ಸರಿಯಲ್ಲ ವೆಂದು ಹೈಕೋರ್ಟ ತೀರ್ಮಾನ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅವರನ್ನು ಇನ್ನೂ ರೀಇನ್‌ಸ್ಟೇಟ್ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಎಂಟೈರ್ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್‌ಗೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಎಲಾ ಎನ್.ಜಿ.ಓ. ಗಳು ಇದನ್ನು ಬಹಳ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ ಅದುದರಿಂದ ತಾವು ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಉದಾತತೆ ತೋರಿಸಬೇಕು. ತಾವು ಅವರನ್ನು ರೀಇನ್‌ಸ್ಟೇಟ್ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ನನಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಕಾಲಾವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

†ಶ್ರೀ ಎ.ನಂಜಪ್ಪ:—(ಶಾಂತಿನಗರ) ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಂಡಿಸಿರುವ ಡಿಮ್ಯಾಂಡ್ಸ್ ೧೦, ೧೨, ೧೩ ನ್ನು ಸ್ವಾಗತಮಾಡಿ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಎರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಲು ಇಚ್ಛೆ ಪಡುತ್ತೇನೆ.

ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಛಾರ್ಜು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಮೇಲೆ ನಾವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ದೇಶದ ಜನವಾದರೂ ನೋಡಿ ಅವರ ಆಡಳಿತ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮನ್ನು ಆರಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿದ ಜನರೇ ಆ ರೀತಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈಗ ಸೆಕ್ರಿಟೇರಿಯೇಟ್‌ನೊಳಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇರುವ ಕೆಲಸ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಹೊರಗಡೆಯಲ್ಲಿರ ತಕ್ಕಂಥ ಜನರೂ ಕೂಡ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಯಾರೋ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ತಪ್ಪುಮಾಡಿದರೆ ಅದರಿಂದ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಆರೋಪಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ನಾವು ಅವರನ್ನು ಪರ್ಸನಲ್ ಆಗಿ ಟೀಕೆ ಮಾಡುವುದು ಉಂಟು. ಆದರೆ ಜನರ ಬಾಯಲ್ಲೇ ಇವರ ಆಡಳಿತ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ನಾವು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕೇ ಹೊರತ್ತು ಈ ರೀತಿ ಟೀಕೆ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ತಪ್ಪುಮಾಡಿದರೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುವ. ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ತಪ್ಪುಮಾಡಿರಬಹುದು. ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವೂ, ನೀವೂ ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಅದರ ಕಡೆ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟರೆ ತಪ್ಪನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶಾಸನ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರೇ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಟೀಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಅಧಿಕಾರಿ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದರೂ ನಾವೇ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲೇ ಇರಿಸಬೇಕು, ಬೇರೆ ಕಡೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಕಬೇಡಿ. ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದರಂತೆ ಅವರು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರೆ ಒಳ್ಳೆಯವರು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇವೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವರನ್ನು ಟೀಕೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ, ಅದುದರಿಂದ ಸುಮ್ಮನೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ದೋಷಾರೂಪಣೆ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅವರೇನಾದರೂ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೆ ತಪ್ಪು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅನೇಕ ಸಲ ರಿಟೈರ್ಡ್ ಅಂಥವರಿಗೆ ೧ ವರ್ಷ ೨ ವರ್ಷ ಎಕ್ಸ್‌ಟೆನ್‌ಷನ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ, ಆ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ. ಆ ರೀತಿ ಒಂದು ವರ್ಷ ಎಕ್ಸ್‌ಟೆನ್‌ಷನ್ ಕೊಡಬಾರದು. ಈ ಒಂದು ಪದ್ಧತಿ ತಪ್ಪಬೇಕು. ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ ಕೆಲವರಿಗೆ ದಕ್ಷತೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷ ಎಕ್ಸ್‌ಟೆನ್‌ಷನ್ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ, ನಾವು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೂ ನಮಗೆ ಎಕ್ಸ್‌ಟೆನ್‌ಷನ್ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ದೂರು ಇದೆ. ಆಗ ಅವರು ಶಾಸನಸಭಾ ಸದಸ್ಯರ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಅವರನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಾವು ಬಂದು ಹೇಳ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನೀವು ಈ ರೀತಿ ತಪ್ಪು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ, ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಬೇಡಿ ಎಂದು ಅನೇಕ ಸಲ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ. ಮತ್ತು ಅದೇ ಗೌರ್ನಮೆಂಟ್ ಆರ್ಡರನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಇಂಥ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷ ಎಕ್ಸ್‌ಟೆನ್‌ಷನ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಬಾರದು ಎನ್ನುವುದನ್ನೂ ಕೂಡ ಅವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದೇನೆ. ಮತ್ತು ಅವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಹಾಗೆ ಹೇಳದೆ ಅವರನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಟೀಕೆ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಬಹಳ ವಿನಯದಿಂದ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡುಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ ಆಗ ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಬಿಟ್ಟು ಅವನ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಏನುಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಅಧಿಕಾರಿಯೇ ಆಗಿರಲಿ. ಕ್ಲಾಸ್ ಫರ್ಸ್ಟ್ ಆಫೀಸರ್ಸ್ ಆಗಲಿ, ಕ್ಲಾಸ್ ಸೆಕೆಂಡ್ ಆಫೀಸರ್ಸ್ ಆಗಲಿ, ಕ್ಲಾಸ್ ೩ ನೇ ಗ್ರೇಡ್ ಆಫೀಸರ್ಸ್ ಆಗಲಿ ಕ್ಲಾಸ್ ೪ ನೇ ಗ್ರೇಡ್ ಆಫಿಸರ್ಸ್ ಆಗಲಿ ಸಂಬಳ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವರು, ಸರ್ಕಾರಿ ದುಡ್ಡು ತಿನ್ನುವರು ನಾವು ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಅವರು ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೆ ಆಗ ಜನಗಳಿಗೆ ನ್ಯಾಯಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಜನಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

(ಶ್ರೀ ಎ. ನಂಜಪ್ಪ)

ಈವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಯಾವ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಫೈಲುಗಳು ಮೂವ್ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಬರುವ ಫೈಲುಗಳನ್ನು ಹದಿನೈದು ದಿನದೊಳಗೆ ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆ ಫೈಲುಗಳು ೧೫ ದಿವಸದ ಮೇಲೆ ಇರಕೂಡದು. ಈ ತರಹ ಒಂದು ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಆಗ ಈಗ ಇರತಕ್ಕಂತ ಲಂಚ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಎಲ್ಲವೂ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಟ್ರಸ್ಟ್‌ಬೋರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಾಗಲಿ, ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯೇಟ್‌ನಲ್ಲಾಗಲಿ, ಪಿ.ಡಬ್ಲ್ಯೂ.ಡಿ. ನಲ್ಲಾಗಲಿ ಜನಗಳಿಂದ ಬಂದ ಪೇಪರ್ಸ್ ೧೫ ದಿನದೊಳಗೆ ಇತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಪಾರ್ಟಿಗೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಇನ್‌ಫರ್ಮೇಷನ್ ತಲುಪುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಗಾದರೆ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಇದರ ಕಡೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ಎಷ್ಟೇ ಸಂಬಳ ಕೊಟ್ಟರೂ ಸರಿಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಇದ್ದೇ ಇದೆ ಬರಬರುತ್ತಾ ಜಾಸ್ತಿ ಆಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ನಮ್ಮ ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಯಾರೇ ಆಗಿರಲಿ, ಅವರಿಗೆ ಬಂದ ಪೇಪರ್‌ಗೆ ಅವರು ೧೫ ದಿವಸದೊಳಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರಿಗೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಉತ್ತರ ಕಳುಹಿಸದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಂಥವರ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುತ್ತದೆಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಹೀಗೆಮಾಡದೇ ಹೋದರೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಆರಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿದಂಥ ರೈತರಿಗೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಅವರ ಕಷ್ಟ ಸುಖಗಳನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಜನರ ಕಷ್ಟಸುಖಗಳನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಾವೂ ಮಾಡಬೇಕು, ನೀವೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೂಗು ಎದ್ದಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಅವರಲ್ಲಿ ವಿನಯ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಕೂಡ ಅವರವರ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯಂತೆ ಕೆಲಸಮಾಡಿದರೆ ನಮಗೆ ಏನೂ ತೊಂದರೆ ಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಬಂದ ಪೇಪರ್‌ಮೇಲೆ ೧೫ ದಿನದೊಳಗಾಗಿ ತಕ್ಕ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡಿ. ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಪಾರ್ಟಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಒಂದು ಜವಾಬುಹೋಗುವಂತೆ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಪೋಲೀಸ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕರು ಟೀಕೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವ ರಾಜ್ಯ ಬಂದರೂ ಪೋಲೀಸಿನವರು ಕಷ್ಟ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಈ ರಾಜ್ಯ ಇದ್ದಾಗ ಇದರ ಎರಡರಷ್ಟು ಕಷ್ಟ ಇತ್ತು ಅದನ್ನು ನೆನಪು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅಂತಹ ಕಷ್ಟ ಈ ವೊತ್ತು ಇಲ್ಲ. ಮಹಾತ್ಮಾಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಆ ಹಿಂಸಾರೂಪದಲ್ಲಿ ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಪೋಲೀಸಿನವರು ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟ ಕೊಟ್ಟರು ಎನ್ನುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಪೋಲೀಸಿನವರು ಎಂತೆಂಥ ಕೆಟ್ಟಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹುಡುಗರಿಗೆಲ್ಲಾ ಎಷ್ಟು ತೊಂದರೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಅಂತಹ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಈಗ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಯಾರೋ ಸ್ವಲ್ಪ ಜನ ಕಷ್ಟ ಕೊಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಈ ಲಾ ಅಂಡ್ ಆರ್ಡರನು ಹೋಲಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಈ ವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಲಾ ಅಂಡ್ ಆರ್ಡರ್ ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ಯಾರೂ ರೋಡ್‌ನಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಅವರನ್ನು ಕೆಲವರು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರ ಮೇಲೆ ಅಚಾತುರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಪೋಲೀಸರು ಅವರ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಜನ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯೋ ತಪ್ಪೋ, ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯಲು ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಒಂದು ನ್ಯಾಯವಾದ ತ್ವತ್ತ್ವವನ್ನು ಪೋಲೀಸಿನವರು ಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕು. ಪೋಲೀಸಿನವರಿಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಜನರನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪೋಲೀಸಿನವರಿಗೆ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಸಂಬಳ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಹೋದ ಸಲ ಬಡ್ಜೆಟ್ಟು ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ನಾನು ಇದೇ ಜನರಲ್ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಹೇಳಿದ್ದೆ. ಪೋಲೀಸಿನವರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಸಂಬಳವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವರಿಂದ ಸರಿಯಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಂತೆ ತಕ್ಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಸರಿಯಾದ ಕೆಲಸ ಮಾಡದೇ ಇದ್ದರೆ ಅಂತಹ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸಿನವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅವರಿಂದ ಸರಿಯಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು ಇದನ್ನು ಮಾಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಟೀಕೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಏನೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಸರಿಪಡಿಸಬಹುದು. ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ನಮ್ಮ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿರುವ ಪೋಲೀಸು ಕಮೀಷನರವರು ಎಷ್ಟು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಇವರು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿ ಜೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಪೋಲೀಸು ಕಮೀಷನವರು ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದವರನ್ನು ಪೋಲೀಸಿನವರಿಗೆ ಹಿಡಿದು

ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವರು ಅಂತಹವರ ಮೇಲೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಹಿಂಜರಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲೊ ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಕೆಲವು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮಾಡಿರಬಹುದು. ಸುಮ್ಮನೆ ಎಲ್ಲರ ಮೇಲೂ ಜಾಡಿ ಹೇಳಬಾರದು. ಇದು ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ. ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಪೋಲೀಸರು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಂತೆ ಇರಬೇಕು ಮತ್ತು ಧರ್ಮದಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ನಿಷ್ಪೆಯುಳ್ಳವರು ಇಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಲಾರಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವಾಗ ದುಡ್ಡನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಅಲ್ಲಿ ಬರುವ ದುಡ್ಡನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಬರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನೇ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಕೇಸನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಟ್ಟು ಅಂಟೀ ಕರಪಷನ್ ಇಲಾಖೆಗೂ ಹಿಡಿದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಇದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿದ್ದ ಒಬ್ಬರು ಪೋಲೀಸು ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಆಗ ಒಂಭತ್ತು ತಿಂಗಳು ಕಾಲ ಸಸ್‌ಪೆನ್‌ಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಇಟ್ಟಿದ್ದರು. ಟ್ಯಾಕ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ಕೊಡದೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅವರಿಂದ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬರುವ ವರಮಾನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕಟ್ಟು ನಿಟ್ಟಾಗಿ ಇಂತಹ ಕೆಲಸ ಗಳನ್ನು ಪೋಲೀಸರು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವಾಗ ಇವರಿಗೆ ಈಗ ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಸಂಬಳದ ಪ್ರಮಾಣ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ. ಇದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿದರೆ. ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಹೆಚ್ಚು ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಸೂಕ್ತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಬೆಂಗಳೂರು ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಹಾಗೂ ಕೆಲವು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಟ್ರಸ್ಟ್ ಬೋರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸ್ಟೇಟ್ ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಒಂಪು ಕಾನೂನು ಇದೆ. ಆದರೆ ಇವೊತ್ತು ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ಗೆ ಒಂದು ಕಾಗದವನ್ನು ಒಬ್ಬರು ಎಂ. ಎಲ್. ಎ. ಆಗಲಿ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂ. ಎಲ್. ಸಿ. ಆಥವಾ ಎಂ. ಪಿ. ಆಗಲಿ ಬರೆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಜವಾಬೇ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಇಲ್ಲಿರುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಏಕೆ ತಕ್ಕ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳ ಬರದು ಎಂದು ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಯಶಃ ಐ ಎ. ಎಸ್. ಅಧಿಕಾರಿಗಳೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ನೇಮಕ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇವರ ಕೈಕೆಳಗೆ ಇರುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಯಾರಾದರೂ ಒಂದು ಕಾಗದ ಬರೆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಜವಾಬನ್ನೂ ಬರೆಯದೇ ಇದ್ದರೆ ಇದಕ್ಕೇನು ಹೇಳುವುದು. ನಾನು ಕೂಡ ಬರೆದ ಒಂದು ಕಾಗದಕ್ಕೆ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಉತ್ತರ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಕಡೆಗೆ ತಿಳಿಸಿದಾಗ ಅವರ ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ನನಗೆ ಮೊನ್ನೆ ದಿನ ಒಂದು ಕಾಗದ ಬಂದಿದೆ.

ಈ ತರಹ ಇಲ್ಲಿರುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೇ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ಸರಕಾರ ತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯ ಕ್ರಮವನ್ನು ಏಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು ? ಇಂದು ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರಗಳು ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿವೆ. ನಾನು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕೂಡ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸೆಕ್ರಟರಿಗಳೇ ಆಗಲೀ ಇಲ್ಲವೇ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿರುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೇ ಆಗಲೀ ಅವರು ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಎಷ್ಟೋ ಕಾಗದಗಳು ಬೇಗನೆ ವಿಲೇವಾರಿ ಯಾಗಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ನನಗೆ ಇಷ್ಟು ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರನ್ನು ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಂ. ತಮ್ಮಯ್ಯ (ಕಡೂರು).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಕಾನೂನು ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿಗಳ ರಕ್ಷಣೆ ಜನರ ಮಾನ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವ ರಕ್ಷಣಾ ಇಲಾಖೆ ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಹಲವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು. ಪೋಲೀಸು ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಬಯ್ಯುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಪೋಲೀಸಿನವರೇ ಕುಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಜೂಜಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಪೋಲೀಸಿನವರಿಗೆ ಹಣ ಕೊಟ್ಟರೆ ಮರ್ಡರನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜನರಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಪೋಲೀಸರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಎಷ್ಟು ಗೌರವ ಇತ್ತೋ ಅಷ್ಟು ಗೌರವ ಇಂದು ಅವರಿಗೆ ಇಲ್ಲ. ಪೋಲೀಸರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಜನರಿಗೆ ಒಂದು ವಿಧವಾದ ತಾತ್ಸಾರ ಭಾವನೆ ಈಚೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲೇ ಆದ ಒಂದು ಘಟನೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮೂರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಶ್ರೀಮಂತ ದುಡ್ಡಿದ್ದವನು ಸತ್ತ. ಇದು ಹೇಗೋ ಪೋಲೀಸಿನವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರೂ ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ದೂರು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ ಇದನ್ನು ಹೇಗೋ ಇಲ್ಲಿನ ಪೋಲೀಸಿನವರು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಸತ್ತವರ ಹೆಂಡತಿ ಬಳಿ ಬಂದು ನಿನ್ನ ಗಂಡನಿಗೆ ವಿಷ ಹಾಕಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ. ಇದನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಡಬೇಕಾದರೆ ದುಡ್ಡು ಎಷ್ಟು ಕೊಡುತ್ತೀಯೆ ಎಂದು ಅವರನ್ನು ಬೆದರಿಸಿ ಶೋಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಹೆಂಡತಿಯ ಮೂಲಕ ಒಂದೆರಡು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಆದರೆ ಇದು ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನವಾದ ಮೇಲೆ ಇವರ ಬಳಿ ಪುನಃ ಬಂದು

(ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಂ. ತಮ್ಮಯ್ಯ)

ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಲು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹಣ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಪೋಲೀಸರು ಮತ್ತೆ ಬೆದರಿಸಿದಾಗ ಅವರು ಗೊಳಾಡುತ್ತಾ ತಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದ ಆಸ್ತಿ ಬಂಗಾರ ಮಾರಿ ಇವರಿಗೆ ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟರು. ಹೀಗೆ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರು ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ದೂರು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವರನ್ನೇ ಹಿಡಿದು ಅವರ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲದ ಕಿರುಕುಳಗಳನ್ನು ತರಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪೋಲೀಸಿನವರು ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆ ಲಾರಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಬಡವರನ್ನು ಯಾರು ಮರ್ಡರು ಮಾಡಲಿ ಅವರನ್ನು ಕೇಳುವವರೇ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಊರಿನ ತೋಟದ ಬಳಿ ಒಂದು ಲಾರಿ ಒಬ್ಬ ಮುದುಕನ ಮೇಲೆ ಹಾದು ಹೋಗಿ ಅವನು ಸತ್ತ. ಆದರೆ ಲಾರಿಯವನ ಮೇಲೆ ಕೇಸ್ ಹಾಕಿದರು. ಆದೆಲ್ಲಿ ಹೊಯಿತೋ ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ ಬಡವರಿಗೆ ಯಾವ ಸಹಾಯವೂ ಪೋಲೀಸರಿಂದ ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹಣವಿದ್ದವರಿಗೆ ಯಾವ ಸಹಾಯ ಬೇಕಾದರೂ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಮೈನರು ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದರು ಎಂದು ದೂರು ಬಂತು. ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಪೋಲೀಸರ ಬಳಿ ಬಂದು ದೂರು ಕೊಟ್ಟರೆ ಇಲ್ಲಿನ ಪೋಲೀಸು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅವರನ್ನು ಮೇಜರು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಇದು ಪೋಲೀಸಿನವರ ಆಡಳಿತದ ವೈಖರಿ. ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸಿನವರಿಂದ ಯಾರಿಗೂ ರಕ್ಷಣೆ ಎನ್ನುವುದೇ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲೂ ಒಂದೊಂದು ಪೋಲೀಸು ಸ್ಟೇಷನ್ ಇರುತ್ತದೆ ಇಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಪೋಲೀಸರು ಒಬ್ಬರು ಹೆಡ್ ಕಾನ್‌ಸ್ಟೇಬಲ್ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗ ನೋಡಿದರು ಇಬ್ಬರು ಪೋಲೀಸಿನವರು ರಜಾದ ಮೇಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ; ಇದರಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಯಾವ ರಕ್ಷಣೆಯೂ ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಪೋಲೀಸು ಇಲಾಖೆ ಬಹಳ ಹದಗೆಟ್ಟು ಹೋಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕಳ್ಳತನ ಆಗಿರುವುದು ಪತ್ತೆ ಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂತಹ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸರ ಕೈವಾಡ ಇದೆ ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ಈಗ ಜನರಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಇಂತಹ ಪೋಲೀಸಿನವರಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಯಾವ ರಕ್ಷಣೆಯೂ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಮೆಂಬರುಗಳ ಕಡೆಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತದೆಯೊ ಬಡಜನರ ಗತಿ ಏನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಇವರು ಯೋಚಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಎಕ್ಸೈಜಿನಿಂದ ಲಂಚದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಹಣ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಎಕ್ಸೈಜ್ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟದಾರರು ಪಾಪರ್ ಆಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟದಾರರು ಹಣ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಕಳಭಟ್ಟಿ ನಡೆಸುವವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಪೋಲೀಸರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪೋಲೀಸಿನವರು ಈ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಇವರ ಮೇಲೆ ತನಿಖಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸರಿಯಾದಂತ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದಿರುವುದು. ಮೇಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ಹಣ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರೆ ಏನು ಕೆಲಸ ಬೇಕಾದರೂ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಮೊದಲು ಹೋಗಲಾಡಿಸ ಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದರೆ, ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡವರು ಯಾವ ಅಧಿಕಾರಿಯೇ ಆಗಿರಲಿ, ಅವರು ಯಾವ ವಂಶಕ್ಕೇ ಸೇರಿರಲಿ, ಅವರ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ಸಿದ್ಧವಾಗಬೇಕು. ಆಗ ಬೇರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಭಯ ಬರುತ್ತದೆ, ಇವತ್ತು ಇವರಿಗೆ ಹಣದ ದಾಹ ಬಹಳ ಇದೆ. ಕೆಲಸ ಹೋದರೂ ಸರಿಯೆ, ಹಣ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಭಾವನೆ ಇವರಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಕೆಟ್ಟ ನಡತೆಯುಳ್ಳ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕಂಪಲ್‌ಸರಿ ರಿಟೈರ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಕೆಲಸ ಹೋದರೂ ಭಯವಿಲ್ಲ, ಮುಂದೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟೊಂದು ಹಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಸಂಬಳ ಸಾಲದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿರುವವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಹಣವನ್ನು, ಬಂಗಾರವನ್ನು ಮತ್ತು ಬೆಳ್ಳಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಅದರಿಂದ ಒಂದೊಂದು ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನ್ನೇ ಕಟ್ಟಬಹುದು. ಇವತ್ತು ವಿಜಿಲೆನ್ಸ್ ಕಮಿಷನ್ ಅವರು ನಾಲ್ಕಾಣೆ ಲಂಚ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳವವರನ್ನು, ೨ ಮೂಟೆ ಅಕ್ಕಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವವರನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ ಹೊರತು, ಸಾವಿರಗಟ್ಟಲೆ ಲಂಚ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವರನ್ನು ಮತ್ತು ನೂರಾರು ಮೂಟೆ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವವರನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ಕೆಲವು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹೆಂಡತಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಲಕ್ಷದ ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಣ ಎಲ್ಲಿ ಬಂತು ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಮಾವ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹವರ ಮಾವಂದಿರು ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ಕೆಲಸದಿಂದ ತೆಗೆಯಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೆಲಸದಿಂದ ತೆಗೆಯುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಜೈಲಿಗೂ ಕಳಿಸಬೇಕು. ಆಗ ಬೇರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮೇಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ ಕೆಳಗಿನ ನೌಕರರು ಸಹ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ದೊರೆಯಬೇಕಾದರೆ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ ಲಂಚ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪೋಲೀಸ್ ಕಾನ್‌ಸ್ಟೇಬಲ್‌ನನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ಬದಲು ಸಾವಿರಗಟ್ಟಲೆ ಲಂಚ

ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮೇಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕು. ಪೋಲೀಸರಿಂದ ನಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕಾದರೆ ದೊಡ್ಡ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ಹಿಡಿಯಬೇಕು. ಇವತ್ತು ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಮತ್ತು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಹಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಪಾಳೇಗಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸದಿದ್ದರೆ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ೨ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ಸಾಮಾನುಗಳು ಕಳ್ಳತನವಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಇದುವರೆಗೆ ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ ದೊಡ್ಡಬೋರೇಗೌಡರು ಹೇಳಿದರು. ಇವತ್ತು ಯಾವ ಕೇಸ್ ಪತ್ತೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಆ ಕೇಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸರ ಕೈವಾಡ ಇದೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಬಂದಿದೆ. ವಿಗ್ರಹಗಳನ್ನೇ ಕದ್ದು ಹೊರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವತ್ತು ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದಂತಹ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ವಾಹನಗಳ ಸೌಲಭ್ಯ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಕೆಳಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ವಾಹನಸೌಲಭ್ಯ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಲೆಯಾದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲು ಪೋಲೀಸ್ ಸಬ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್‌ಗೆ ಜೀಪ್ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮನ್ನು ಬಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ನಿಧಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸುಳಿವು ಕೂಡ ಸಿಗದಂತೆ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವರ್ತಮಾನ ಬಂದಕೂಡಲೇ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ಇರುವಂತೆ ವಾಹನ ಸೌಕರ್ಯ ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಇವತ್ತು ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನಲ್ಲಿ ಎಸ್. ಎಸ್. ಎಲ್. ಸಿ. ಆದಂತಹ ಅನೇಕ ಯುವಕರು ಇದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹವರನ್ನು ಪೋಲೀಸ್ ಕಾನ್ಸ್‌ಟೇಬಲ್ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಅನರ್ಹರಾದವರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಪೇಟ ಹೊರುವುದಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಶಕ್ತಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ತಾವು ಕೊಡುವ ಬೂಟ್ಸ್‌ನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಅವರು ಪೆರೇಡ್ ಮಾಡುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದು ಕಾಲ ಒಂದೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹವರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಬದಲು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ನೋಡಿದರೆ ಭಯವಾಗುವಂತಹವರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇವತ್ತು ಈ ಪೋಲೀಸ್ ಡ್ರೆಸ್‌ಗೆ ಜನರು ಹೆದರುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ ವಿನಃ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಹೆದರುತ್ತಿಲ್ಲ. ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಇದು ಸಾಲದು. ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬುವಷ್ಟು ಸಂಬಳ ಕೊಡಬೇಕು. ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದವರು ಸಣ್ಣವರೇ ಆಗಿರಲಿ, ದೊಡ್ಡವರೇ ಆಗಿರಲಿ, ಅವರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸಬೇಕು. ಇವತ್ತು ಅನೇಕ ಕಡೆ ಚಳುವಳಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಪೋಲೀಸರ ಕರ್ತವ್ಯ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಅವರು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮೊನ್ನೆನಾವು ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ರಾಜಾಜಿನಗರದಿಂದ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ಕನ್ನಡ ಚಳುವಳಿಗಾರರು ಚಳುವಳಿ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಪೋಲೀಸರು ಸಹ ಇದ್ದರು. ಆ ಚಳುವಳಿಗಾರರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಯಾರೋ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಪೋಲೀಸಿನವರು ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತ್ತಿದ್ದರೇ ಹೊರತು ಯಾವ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿದರೆ ಪೋಲೀಸ್‌ನವರು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆಯೆ, ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಪೋಲೀಸಿನವರು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು.

ಇನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯಾಡಳಿತದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ತಾಲ್ಲೂಕ್ ಕಛೇರಿಗೆ ಒಂದು ಅರ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಉತ್ತರವನ್ನೇ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಯವರು ತಾಲ್ಲೂಕ್ ಕಛೇರಿಗಳಿಗೆ ಸರ್‌ಪ್ರೈಜ್ ವಿಸಿಟ್ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶ ಇದೆ. ಅದರಂತೆ ಅವರು ವಿಸಿಟ್ ಕೊಟ್ಟಾಗ ತಾಲ್ಲೂಕ್ ಕಛೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ರೆಕಾರ್ಡ್‌ಗಳು ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಅರ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಕೆಲಸವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹಿಂದೆಯೇ ತಿರುಗಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಕೆಲಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೊನ್ನೆ ನಾನು ಒಬ್ಬರು ಅಂಡರ್ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯವರನ್ನು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ೧೦ ಗಂಟೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಅವರು ಬಾತ್‌ರೂಮ್‌ಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಒಂದು ಗಂಟೆ ಕಾದರೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ಪ್ರಮೋಷನ್ ಕೂಡ ಇನ್‌ಫ್ಲೂಯೆನ್ಸ್ ಇದ್ದವರಿಗೆ ಸಿಗುತ್ತಿದೆ. ಮೈನರ್ ಕಮ್ಯುನಿಟಿಯವರಿಗೆ, ಬ್ಯಾಕ್‌ವರ್ಡ್ ಕಮ್ಯುನಿಟಿಯವರಿಗೆ ಪ್ರಮೋಷನ್ ಸಿಗದೆ ಕೊಲೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಳಗೆ ಇದ್ದವರನ್ನು ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ ಪ್ರಮೋಷನ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ತಾರತಮ್ಯ ಹೋಗಬೇಕು. ನ್ಯಾಯ ದೊರಕುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕು. ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕು. ತಾವು ರಾಜಾಂಶ ಸಂಭೂತರಂತೆ ಇದ್ದೀರಿ. ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಂದೇ ರೀತಿ ನೋಡಬೇಕು. ಆಗ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

5-00 P. M.

†ಶ್ರೀಮತಿ ಶಾರದಮ್ಮ ಎಂ. ಪಟ್ಟನ್ (ರಾಮದುರ್ಗ):—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೋಜನೆಯ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಿಂದ ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶವೆಲ್ಲವು ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಾ ನಡೆದಿದ್ದು ಅಭಿನಂದನೀಯದ್ದಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಪಿಡಬ್ಲ್ಯೂಡಿ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಇವರು ಇಂದು ರಾಜ್ಯದ ಚಿಕ್ಕ ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮುಂದುವರೆಸುತ್ತಾ ನಡೆದಿರುವುದು ಹೆಮ್ಮೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದೆ. ಆದರೂ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಯರಂಕಲಕೊಪ್ಪ ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಬಂದಾರ ಕಟ್ಟುವುದು ಮತ್ತು ಚಿಪ್ಪಲಕಟ್ಟಿ ಹೊಸೂರು ಟ್ಯಾಂಕ್ ನಿರ್ಮಿಸುವಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಡೆ ಪ್ರದೇಶದ ಜಮೀನುಗಳ ಆಕ್ವಿಜಿಷನ್ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಮಂದಗತಿಯಿಂದ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಅಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಜಮೀನುದಾರರ ಭಿಡೆ ಮುಗವತ್ತುಗಳಿಗೆ ಮನಸ್ಸೋತು ವಿಳಂಬವಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಎಂ. ಎಸ್. ಇ. ಬಿ. ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿರುವ ಸೂಪರ್‌ವೈಜರರ ಲಂಚಗೊಳಿತನ ಮತ್ತೂ ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಮಿತಿಮೀರಿ ನಡೆದಿದೆ. ತೋಂಡಿ ಮತ್ತು ಲೇಖಿಯಿಂದಲೂ ಮಾನ್ಯ ಉಪ-ಮಂತ್ರಿಗಳ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದರೂ ಕೂಡ ಅಲ್ಲಿ ಸೂಪರ್‌ವೈಜರನ್ನು ವರ್ಗ ಮಾಡದೇ ೪-೫ ವರ್ಷವಾದರೂ ಅವನು ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವನು. ಸರಕಾರವು ಇನ್ನು ಮೇಲಾದರೂ ಈ ತೊಂದರೆ ದೂರಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವೆ.

ಎಂ. ಎಸ್. ಆರ್. ಟಿ. ಸಿ. ಬಸ್‌ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಿಲ್ಲಾ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಬಸ್ಸ್ಟ್ಯಾಂಡಿನ ಮೂಲಮೂತ್ರಾದಿಗಳ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿಡಲು ನೀರುಪೂರೈಸಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಖಾಯಂ ಭಂಗಿಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಾಟು ಮಾಡಬೇಕು. ಬಸ್ ರೂಟುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವಾಗ ಆಯಾ ಭಾಗದ ಎಂ. ಎಲ್. ಎ. ಮತ್ತು ಎಂ. ಎಲ್. ಸಿ.ಗಳ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಬಸ್ಸ್ಟ್ಯಾಂಡುಗಳಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಜೇಬುಗಳ್ಳರ ಕಾಟ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ತೊಂದರೆಗೀಡಾಗಿದ್ದು ಬಸ್‌ನಿಲ್ದಾಣ ಕಂಟ್ರೋಲರರು ಅಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಪಾಳಿ ಹೆಚ್ಚಿದ ಪ್ಯಾಸಂಜರರಿಗೆ ಕ್ಯೂ ಪಾಳಿಯಂತೆ ನಂಬರ್ ಚೀಟಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕು. ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹುಡುಗರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವುದು ಬಸ್ಸ್ಟ್ಯಾಂಡಿನಲ್ಲಿ ಈಗಿನ ಪದ್ಧತಿಯೇ ಮುಂದುವರೆದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಾಯ ಅನಾಹುತ ಗಳಾಗುವ ಸಂಭವವುಂಟು.

ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಕೆ. ಎಂ. ಸಿ. ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿಯ ಬಡರೋಗಿಗಳ ಗೋಳು ಕೇಳುವವರೇ ಇಲ್ಲದಾಗಿದೆ. ಆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕಲ್ಲದೆ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಹೆಚ್ಚು ಆಸ್ಥೆ ವಹಿಸಬೇಕು. ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಹೊಸಕೋಟೆ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಡಾಕ್ಟರು ೮-೧೦ ತಿಂಗಳಿಂದಲೂ ಇಲ್ಲದೇ ಸಾವಿರಾರು ರೂಪಾಯಿ ಹಣ ಅಲ್ಲಿಯ ಪಾಟಿಗೆ ವೃಥಾ ಖರ್ಚಾಗುವುದು; ತಪ್ಪಿಸುವ ಕುರಿತು ಈ ಸೆಷನ್ ಮುಗಿಯುವುದರೊಳಗಾಗಿಯಾದರೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಡಾಕ್ಟರನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಇಂದು ಹೆಲ್ತ್ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ವಿನಂತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಸ್ವಾಮಿ ನಾನು ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಕೆ. ಎಂ. ಸಿ. ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ನಮ್ಮ ಸಂಬಂಧೀಕರೊಬ್ಬರನ್ನು ಖಾಯಿಲೆಯಾಗಿದ್ದವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆ ರೋಗಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಗಂಜಿ ಬಿಸಿ ಮಾಡಿಕೊಡೋಣವೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಕರೆಂಟ್ ಒಲೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ಬಿಸಿ ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಕರೆಂಟ್ ಒಲೆ ಇಟ್ಟು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಖಾಯಂ ಆಯನನ್ನು ಇಡಬೇಕು.

ಪೋಲೀಸ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ನಾಲ್ಕುಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅಪರಾಧಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ನಿರಪರಾಧಿಗಳೇ ಇವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಾಧೆ ಪಡುವಂತಾಗಿದೆ ಹೀಗಾಗಿ ನಿಜ ಆರೋಪಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಸಾಕ್ಷಿ ಹೇಳಲು ಜನರು ಭಯಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಗೂಂಡಾಗಳ ಹಾವಳಿಯು ಪ್ರತಿತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದ ಕೈ ಮೀರುವಷ್ಟು ಮುಂದೆ ಹೋಗಿದೆ.

ಮಾನ್ಯರೇ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಮತ್ತು ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಕಮೀಷನರ ತಾಲ್ಲೂಕು ತಹಶೀಲ್ದಾರರ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ಮೂರುವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಖಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ವರ್ಗ ಮಾಡಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಂತ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ಚಲನವಲನ ಒರೇ ಮಾಮೂಲು ಕೊಡುವ ಕೊಡಿಸುವ ಏಜೆಂಟರಕಡೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಒಲಿಯುತ್ತಿದ್ದು ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಬಡರೆ ತರು ಕಂಗಾಲಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಇನ್ನು ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಹಲವಾರು ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆದಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ನನಗೆ ತಿಳಿದಮಟ್ಟಿಗೆ ಸರಕಾರದ ಹಣ ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ದಿವಾಳಿ ತೆಗೆಯುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸೊಸೈಟಿಗಳು ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅವು ಹೇಗೆ ಆಡಿಟ್ ಆಗುತ್ತಿವೆಯೋ ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ. ಆಡಿಟ್‌ನಲ್ಲಿಕೂಡ ಸರಿಯಾಗಿ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಬಾರದೆ ಇದ್ದ ಸೊಸೈಟಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಹೊಣೆ ಸರಕಾರದ್ದು ಇದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೊ? ನನಗಂತೂ ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕೆಲವು ಸೊಸೈಟಿಗಳ ಅವ್ಯವಹಾರ ನೋಡಿ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದರೂ ಕೂಡ ಅವು ಎಂಥಾ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದರೂ ಕೇಳುವವರೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರಕಾರವು ಇತ್ತ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕು. ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಮಾಡಿದ ಆರೋಪ ಇದ್ದಂತಸೊಸೈಟಿಗಳ ಚಲನವಲನದ ಬಗ್ಗೆ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳು ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ದುರ್ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಸೊಸೈಟಿಯ ಆಡಳಿತಗಾರರ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಯಾಕೆ ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಾರೋ ನನಗಂತೂ ಅರ್ಥವಾಗದಂತಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನು ಎಜುಕೇಷನ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಡಿ. ಪಿ. ಐ. ಅವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಶೋರೇಬಾನ, ಮನಿಹಾಳ, ಗ್ರಾಮದ ನವಭಾರತಿ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಪ್ರಕರಣ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಅವ್ಯವಹಾರ ನಡೆದಿದ್ದು ಅರ್ಜಿ ಮುಖಾಂತರ ಪತ್ರ ಮುಖಾಂತರ ಸಚುಕ್ಷಮ ಕೂಡಾ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾಯಿತು. ಸ್ವತಃ ಉಪ-ಮಂತ್ರಿಗಳೇ ರಾಮದುರ್ಗ ತಾಲ್ಲೂಕು ಟೂರು ಕೈಗೊಂಡಾಗ್ಯೆ ಸದರೀ ಹೈಸ್ಕೂಲಿಗೆ ವಿಜಿಟ್‌ಕೊಟ್ಟಾಗ್ಯೆ ಸರಕಾರದಿಂದ ಗ್ರಾಂಟ್ ಪಡೆಕೊಂಡ ಸೈನ್ಸ್ ಸಾಮಾನುಗಳೇ ಮಾಯವಾಗಿದ್ದು ಹಾಜರಿ ಬುಕ್ಕಿಗೂ ಹಾಜರಿ ಇರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಏನೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗ್ರಾಂಟು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಹಾಜರಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತುಂಬುವುದು ಮತ್ತು ಸದರೀ ಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ವಿಜಿಟ್ ಬುಕ್ಕನ್ನೇ ಇಡದೇ ಇದ್ದುದು ಇವೆಲ್ಲಾ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಂಡ ಉಪ-ಮಂತ್ರಿಗಳು ವಾಪಸ್ಸು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸದರೀ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಹೆಡ್‌ಮಾಸ್ಟರರು ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯವರು ಈ ಹಿಂದೆ ಸರಕಾರವು ಸಸ್ಪೆಂಡ್ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಂಟ್ ತಡೆಹಿಡಿದದ್ದು ಉಪ-ಮಂತ್ರಿಗಳ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಬರುವ ಮುಂಚೆ ಸದರೀ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಆಡಳಿತಗಾರರು ಯಾರದೋ ಭಿಡೆ ಮುರವತ್ತು ಹಾಕಿ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಾಯ ತಂದು ಸಸ್ಪೆಂಡು ರದ್ದು ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಗ್ರಾಂಟ್ ಕೂಡಾ ಅಪಹರಿಸುವ ಹವ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ್ದು ನೋಡಿದರೆ ನನಗಂತೂ ಶೋಚನೀಯವಾಗಿದೆ. ಸದರೀ ಹೈಸ್ಕೂಲುಗಳ ಆಡಳಿತಗಾರರಗುಂಪು ಆದೇ ಶೋರೆಬಾನ ಮನಿಹಾಳದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಸಮಾಜದ ಹಾಸ್ಟಲ ನಡೆಸುತ್ತೇವೆಂದು ಹಲವಾರು ವರ್ಷ ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಹಾಜರ ಮಾಡಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಒಂಭತ್ತು ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಾಕುವುದು ಸ್ವತಃ ಸೋಷಿಯಲ್ ವೆಲ್‌ಫೇರ್ ಉಪ-ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಟೂರು ಬಂದಾಗ್ಯೆ ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಬೋರ್ಡಿಂಗ್ ಗ್ರಾಂಟ್ ರದ್ದು ಪಡಿಸಿದ್ದಾಯಿತು. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅದೇ ಗುಂಪಿನವರು ಅದೇ ಶೋರೇಬಾನ ಮನಿಹಾಳ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಬೋರ್ಡಿಂಗ್ ನಡೆಸಿದ್ದೇವೆಂದು ಬೆಳಗಾಂವ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮೀಷನರ್ ಮುಖಾಂತರ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿಸಿ ಸರಕಾರದ ಮಂಜೂರಿಗಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ವದಂತಿ ಇದೆ. ಇದು ನಿಜವಿದ್ದಲ್ಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾದ ನನಗೆ ದಯವಿಟ್ಟು ಅಂಥಾ ಬೋರ್ಡಿಂಗ್ ಎಲ್ಲಿದೆ ನನಗಾದರೂ ತೋರಿಸಿ ಸರಿ ಇದ್ದರೆ ಗ್ರಾಂಟ್ ಕೊಡಲು ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಅಂಥಾ ಬೋರ್ಡಿಂಗ್ ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರವು ಇಂಥವರನ್ನು ಕಠಿಣ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸುವೆ. ಇಂದು ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರು ನನಗೆ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅಭಿನಂದನೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

‡ಶ್ರೀ ಎನ್. ಜಿ. ಹಾಲಪ್ಪ:— (ಜನ್ನಗಿರಿ) ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಆಚಾರ್ಯಕೃಪ್ಪಾನಿಯವರು ಒಂದುಕಡೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ನಾವು ದೇಶಕ್ಕೆ ಜನತೆಗೆ ಏನುಕೊಡದಿದ್ದರೂ ಕ್ಲಿಯರ್ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಕೊಡಿ ಎಲ್ಲವು ಸರಿಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷದವರು ದೇಶಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕ್ಲಿಯರ್ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಕೊಡದೆ ಅದಕ್ಕೆ ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಇವೊತ್ತು ಈ ಸಭೆಯಮುಂದಿಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಪೋಲೀಸ್ ಡಿಮ್ಯಾಂಡನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾ ನಾನು ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛೆಪಡುತ್ತೇನೆ. ಇವೊತ್ತು ಬಹುಶಃ ನಮ್ಮದೇಶದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟೀಷರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚಲುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಸಾರಿ ಫೈರಿಂಗ್ ಮಾಡಿದರೋ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಾರಿ ನಮಗೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯಬಂದ ಮೇಲೆ ಇಂಡಿಯಾದೇಶದಲ್ಲಿ, ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಫೈರಿಂಗ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನಮಗೆಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಯಾವರೀತಿ ಪೋಲೀಸ್ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪೋಲೀಸ್‌ರು ನಮಗೆ ಸ್ನೇಹಿತರು. ಪೋಲೀಸ್ ಕೇಸುಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ವಕಾಲತ್ತು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಪೋಲೀಸಿನವರಲ್ಲಿ, ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ

(ಶ್ರೀ ಎನ್.ಜಿ ಹಾಲಪ್ಪ)

ಏನೇನು ಐಬು ಇದೆಯೆಂಬುದನ್ನು, ಏನೇನು ಮೋಸ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನೂ, ಯಾವರೀತಿ ಪೋಲೀಸಿನವರು ದುಡ್ಡು ಹೊಡೆಯುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರತಕ್ಕ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನಾನು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತೇನೆ. ಪೋಲೀಸಿನವರಿಗೆ ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟರೆ ಆಕ್ಸಿಡೆಂಟ್ ಆಗಿ ಮರ್ಡರ್ ಆಗಿದ್ದುದನ್ನೂ ಮುಚ್ಚಿಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಅವನು ವಿಷ ಕುಡಿದು ಸತ್ತ, ಆಕಸ್ಮಾತವಾಗಿ ಸತ್ತ ಎಂದು ಹೇಳಿ ದುಡ್ಡು ಹೊಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಈಗ ನಾನು ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕ ಗಂಗೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಪ್ಯಾಸನ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಂ ಸತ್ತ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಸಬ್-ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು, ಪೋಸ್ಟ್ ಮಾರ್ಟಂ ಮಾಡಬೇಕು, ತಲೆಗೆ ಪೆಟ್ಟು ತಗಲಿದೆ ಎಂದು ವರದಿ ಮಾಡಿದ. ಪೋಸ್ಟ್ ಮಾರ್ಟಂಗೆ ಕಳಿಸಿ, ಕೆಮಿಕಲ್ ಎಗ್ಸಾಮಿನೇಶನಿಗೆ ಕಳಿಸಿದರೆ, ಅಲ್ಲಿ ವಿಷ ಸೇವಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು. ತಿಳಿಯಿತು. ಆದರೂ ಅವನು ಇದರ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಚಾರ್ಜ್ ಹಾಕಿ ಕೆಲವು ಹುಡುಗರನ್ನು ಪಿರ್ಯಾದಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಆದು ಸೆಶನ್ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಬಂತು. ಅದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಐ ವಿಟಿನೆಸ್ ಕೂಡ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವನು ರಾತ್ರಿ ೧೨ ಗಂಟೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಗ್ಗೆ ಇವನನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಅವನ ವಿಟಿನೆಸ್. ನಂತರ ಇವರು ಕೇಸ್ ರಿಜಿಸ್ಟರ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಂದು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸೆಶನ್ ಜಡ್ಜರು ಬೈಲಾ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಮೇಲೆ ಪಿರ್ಯಾದಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರು. ನಂತರ ಸಬ್-ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರನ್ನು ಜಡ್ಜ ಕರೆದು ಒಂದು ಮಾತು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು ನೀವು ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿ ಎಷ್ಟು ದಿವಸವಾಯ್ತು? ಎಂದು ಆಗ ಈ ಸಬ್-ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರಿಗೆ ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ಬೆವತು ಬಿಟ್ಟಿತು. ನಂತರ ತನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ಆ ಸಬ್-ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್ ಅರಿತುಕೊಂಡ. ಹೀಗೆ ಸೆಕ್ಷನ್ ೩೦೨ ರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ನಿರಪರಾಧಿ ಹುಡಗರನ್ನು ಸೆಶನ್ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಬರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಆ ಸಬ್-ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೇಸನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಆದರ ಬಗ್ಗೆ ಮೇಲಿನ ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟರು ತನಿಖೆ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವ ವಿಚಾರ ಯಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ಅದೇ ರೀತಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡು ಚುನಾವಣೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗಾಣದಕಟ್ಟೆ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಲಂಬಾಣಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬ ಮೋಟಾರ್ ಬೈಕ್ ಬಿಟು ಬಿಟ್ಟ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಅಲ್ಲೇ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಾನು, ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೋದೆ. ಆದರೆ ಮುಂದೆ ಆ ಕೇಸಿನ ಪತ್ತೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಈಗಿರುವಂತಹ ಸರ್ಕಲ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್ ಮತ್ತು ಸಬ್-ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್ ಸೇರಿಕೊಂಡು, ಕೇಸೇ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಡಿ ಐ ಜಿಗೆ ಮತ್ತು ಐಜಿಪಿಗೆ ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ: ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರಿಗೂ ಬರೆದಿದ್ದೆನೆ. ಆದರೆ ಯಾವ ಕ್ರಮವೂ ಇನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇವತ್ತು ಯಾರಾದರೂ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ಸ್ ಇದ್ದರೆ, ಅವರು ಪೋಲೀಸ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅವರು ದರೋಡೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಕೊಲೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಲೂಟಿ ಕೂಡ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಸರ್ಕಲ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರು ಇದ್ದಾರೆ, ಅವರನ್ನು ಹೇಳುವವರೂ ಇಲ್ಲ, ಕೇಳುವವರೂ ಇಲ್ಲ.

ಇನ್ನೊಂದು ಕಿಡ್ನಾಪಿಂಗ್ ಕೇಸ್. ಹುಡುಗಿಗೆ ೧೫ ವರ್ಷವಾಗಿದೆ. ತಂದೆ ಕೇಸ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಪೋಲೀಸ್ ಎವಿಡೆನ್ಸ್ ಕಲೆಕ್ಟ್ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಪೋಲೀಸರು ಹಣ ಜಾಸ್ತಿ ಯಾರು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ, ಅವರ ಕಡೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ನಿಜವಾದ ಅಪರಾಧಿ ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ೪-೫ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಜೇಬಿಗೆ ಹಾಕಿ ಬಿಟ್ಟ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅಪರಾಧಿಯನ್ನು ನಿರಪರಾಧಿಯೆಂದು ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ. ಸಬ್-ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಅಲ್ಲಿಯ ಹೆಡ್‌ಕಾನ್‌ಸ್ಟೇಬಲ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಎಂಟ್ರಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಪರಾಧಿಯನ್ನು ಅರೆಸ್ಟ್ ಮಾಡಿ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹಾಜರು ಮಾಡಿದ. ನಂತರ ಅವನನ್ನೂ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸಸ್ಪೆನ್ಶನಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟರು. ಇಂಥ ಕೇಸುಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಥವನನ್ನೆ ಜಾಮೀನಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಈ ರೀತಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಆಡಳಿತ ಇವತ್ತು ಇವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ, ನ್ಯಾಯ ದೊರಕುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ, ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರಿಗೂ ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬನು, ಆ ಹುಡುಗಿ ಕಾಗದ ಬರೆದ ಹಾಗೆ ಬರೆದು, ತನ್ನ ಸ್ವತಃ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಹೋಗಿದ್ದೇನೆ ಎನ್ನುವಹಾಗೆ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಒಂದು ದುರ್ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದ್ದರೆ ಹೇಗೆ? ಈ ರೀತಿ ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ

ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವೈಸ್‌ಚೇರ್‌ಮೇನ್ ಆಫ್ ಹೊಬ್ಬಿಗೆರೆ ವಿಲೇಜ್ ಪಂಚಾಯಿತ್, ಇವರನ್ನು ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ಶ್ರೀಮಂತನ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯಿಂದ ಅರೆಸ್ಟ್ ಮಾಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವನನ್ನ ಸಂತೆ ಬೆನ್ನೂರಿನಲ್ಲಿ ಇಡುವ ಬದಲು ಚನ್ನಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದಾರೆ. ಅವನಿಗೆ ಬೈಲಾ ಕೊಟ್ಟರೂ. ಬೈಲಾ ಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ದುರಾಡಳಿತ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಹಿಂದಿನ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಸುಗಮವಾದ ಆಡಳಿತ ಇತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಇವತ್ತು ಬಿಳಿ ಟೋಪಿಯ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತ ಬಂದು ಆಡಳಿತ ದುರಾಡಳಿತವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸಬ್-ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್ ಇನ್‌ವೆಸ್ಟಿಗೇಶನ್ ಯಾದ ತರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದರೆ, ಯಾರಾದರೂ ೫೦ ಜನರು ಪಿರ್ಯಾದಿ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟರೆ. ಇವರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಿದ್ದ ವರನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಬಾಕಿ ವಿಟ್‌ನೆಸ್ ವಿಚಾರವೇ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಪಿರ್ಯಾದಿ ಕೊಡುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಚಾರ್ಜ್‌ಶೀಟ್ ಹಾಕುವುದು. ಈ ರೀತಿಯ ದುರಾಡಳಿತ ಏಕೆನಡೆಯುತ್ತದೆ ಇದರಿಂದ ದೇಶದ ಜನರಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ರಕ್ಷಣೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಲಾ ಅಂಡ್ ಆರ್ಡರ್ ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮೈಂಟೈನ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಇನ್ನು ಚನ್ನಗಿರಿಯ ಒಂದು ದೇವಸ್ಥಾನದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸರು ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೈಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ಸುಮ್ಮನೆ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಡಿಸ್ಟ್ಯೂಟ್ ಇದೆಯೆಂದು ಚಾರ್ಜ್ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ದುರಾಡಳಿತ ಲಂಚಕೋರತನ ದಿನೇ ದಿನೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಸರ್ಕಲ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರಿಗೆ ಹೊನ್ನಾಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಬಹಳ ಸಂಬಂಧಿಗಳು ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಯಾವಾಗ ನೋಡಿದರೂ ಹೊನ್ನಾಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಬಸವ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕೆಟಿಂಗ್ ಸೊಸೈಟಿಯಲ್ಲಿ ೧೪ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಕಳ್ಳತನವಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚುವುದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟರು ಆಫೀಸರೇ ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡಿದ್ದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಡಿಟೆಕ್ಟ್ ಆಗಿಲ್ಲ ಪೋಲೀಸಿನವರು ಮಾರ್ಕೆಟಿಂಗ್ ಸೊಸೈಟಿಯವರು ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟರೆ ಏನಾದರೂ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಏನೊ ಇನ್ನು ಗೆದ್ದಲಹಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಲಾಟೆಯಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಮರು ಸಹ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆಗ ಫೈಯರ್ ಓಪನ್ ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ಚಾರ್ಜ ಶೀಟ್ ಹಾಕಿರುವುದು ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಕೊರಚ ಜನಾಂಗದವರ ಮೇಲೆ.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ದಿನೇ ದಿನೇ ದುರಾಡಳಿತ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ನಾನೇ ನಿನ್ನ ಪೋಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ ಹೋಗಿ ದೂರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು ಇದೆಯೇ, ಸರ್ಕಾರ ಇದೆಯೇ ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮೊದಲೇ ನಾನು ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾನು ಐ.ಜಿ.ಪಿ.ಯವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದೇನೆ. I feel he is an absolutely useless gentleman. The earlier he is removed the better ಅವರಿಗೆ ಕಂಪಲ್ಸರಿ ರಿಟೈರ್‌ಮೆಂಟ್ ಕೊಡಿ. ಈ ಡಿಮ್ಯಾಂಡ್ ಇದ್ದರೂ ಅವರು ಈ ಸಭೆಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಆಫೀಸರನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ. ಅವರು ಬೆಂಗಳೂರು ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ, ಯಾರನ್ನಾದರೂ ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಮನೋದ್ಯಷ್ಟಿ ಅವರಿಗೆ ಇಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೀವು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಜನತೆ ತಮ್ಮ ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಗೋಸ್ಕರ ಪೊಲೀಸರ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬರುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಇನ್ನುಮುಂದೆ ಇಂತಹ ಪ್ರಕಾರುಗಳು ಬಂದರೆ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಬೇಕು, ಅನೇಕ ಜನರು ದುಡ್ಡು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ದುರಾಡಳಿತ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ನಾನು ವಿರೋಧಿಸಿ ನನಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಈಗ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

†ಶ್ರೀ ಬಾವೂಗೌಡ (ಷಹಪೂರ್) —ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ದಿವಸ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಂಡಿಸಿರುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಡಳಿತ, ಪೋಲೀಸ್ ಮತ್ತು ಪ್ರಿಸನ್ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ನಾನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತಾ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕನೇ ಚುನಾವಣೆಯಾದ ನಂತರ ಇರತಕ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಅದನ್ನು ಬಿಚ್ಚು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಡಳಿತ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸುಮಾರು ೨೧ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಅಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಆಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಆಡಳಿತದ ಮುಖಾಂತರ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ತೀವ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಜನತೆಗೆ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಮುಟ್ಟಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಅಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರು ಯಾರೇ ಆಗಲೀ ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಚಲಾಯಿಸುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ನಾನು ಈ ಮಾತನ್ನು ಏಕೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದರೆ, ಪ್ರಜಾ ಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಬಿಚ್ಚು ಮನಸಿನಿಂದ, ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತದಿಂದ ಮತ್ತು ಒಳ್ಳೆಯ ದಕ್ಷತೆ

(ಶ್ರೀ ಬಾಪೂ ಗೌಡ)

ಯಿಂದ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡತಕ್ಕ ಒಂದು ವಾತಾವರಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಒಂದು ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಲಸಗಳು ಕಾರ್ಯಗತವಾಗಬೇಕೋ ಅಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಆಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅದೇನೂ ತಪ್ಪಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಈ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಬರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿದೆಯೆಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ, ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಅಧಿಕಾರದ ಒಂದು ಲಾಲಸೆಗೆ ತುತ್ತಾಗಿರುವುದೇ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷ ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷವಾಗಿದೆ. ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಪಕ್ಷ ಬರಲಿ, ಆ ಪಕ್ಷ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಸುಗಮವಾಗಿ ನಡೆಸಬೇಕು. ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪಕ್ಷಗಳು ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯಭಾರಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷಗಳು ಬದಲಾವಣೆ ಯಾಗಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಮತ್ತು ಆಕಾಶವಾಣಿಯಿಂದ ಬರತಕ್ಕ ವರ್ತಮಾನಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕಲ್ಮಶವಾದ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ಕಾರಣಭೂತವಾಗಿವೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದರು, ಕಲ್ಬುರ್ಗಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಜ್ಜಂಪುರದಲ್ಲಿ ಈ ಸರ್ಕಾರ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ಹೆದರಿಕೆಯನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಇಲಾಖೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಉಂಟುಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಮಾಡತಕ್ಕ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿ ಅಧಿಕಾರ ದುರುಪಯೋಗಮಾಡತಕ್ಕ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಈಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಾವು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೆ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಕರಣವಾಯಿತು. ಬ್ಯಾಂಕ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಬಗ್ಗೆ ವರ್ಕಿಂಗ್ ಕಮಿಟಿಯಾಗುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಘಟನೆಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರೂ ಸಹ ವರ್ಕಿಂಗ್ ಕಮಿಟಿಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಜನರು ೮-೧೦ ಟ್ರಕ್‌ಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಹಲ್ಲೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವಿರುವುದರಿಂದ ಅದು ಇಡೀ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೇ ಒಂದು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇರತಕ್ಕ ಸ್ಥಳವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಇಂತಹ ಕೆಲಸ ನಡೆದಾಗ ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು ಎಂದು ವಿಚಾರಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಅಸಹ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

SRI K. H, RANGANATH:—Shall we take it as revenge here ?

ಶ್ರೀ ಬಾಪೂಗೌಡ:—ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ನಾವು ಇವತ್ತು ಯಾರ ಮೇಲೂ ಜಾಲೆಂಜ್ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ದೇಶದ ಮುಂದೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಲ್ಬುರ್ಗಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಗಲಾಟೆಯಾದಾಗ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಗುಲ್ಬರ್ಗಾದಲ್ಲಿ ಎಂ.ಎಸ್.ಕೆ. ಮಿಲ್ ಬಗ್ಗೆ ಗಲಾಟೆಯಾದಾಗ ಯಾವರೀತಿಯಾದಂಥ ಸಮಾರಂಭಗಳು ಆಗಬಾರದು ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದರೂ ಅಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಜನರು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಇಬ್ಬರು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಮೆಂಬರ್ಸ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಭೆಯನ್ನು ಮೊದಲು ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿದರು. ಕೆಲವು ಇಂಡಿಕೇಟ್ ಸದಸ್ಯರು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಪರವಾನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಹೊರಗೆ ಮೀಟಿಂಗ್ ಮಾಡುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಗಲಾಟೆ ಮಾಡಿದರು. ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಈ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರರು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು, ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಐ.ಜಿ.ಪಿ.ಯವರನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದರೆ ಅಧಿಕಾರಗಳಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ನೈತಿಕ ಮಟ್ಟ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಅದು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಕೇವಲ ಬೇರೊಬ್ಬರನ್ನು ಚಾರ್ಜ್‌ಮಾಡಿ ನಾವು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯದೇ ಹೋದರೆ ಅದು ತಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ, ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರುವ ಜನರು, ಅಧಿಕಾರೇತರರಾಗಿರುವವರೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಕೂಡ ಅಷ್ಟೇ ರೀತಿಯಿಂದ ಜವಾಬ್ದಾರರಾಗಿರುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ.

5-30 P. M.

ಈಗ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ತ್ವರಿತ ಗತಿಯಿಂದ ಫೈಲ್ಸ್‌ಮೂವ್ ಆಗಬೇಕೋ ಅದು ಆಗುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಹೆಜ್ಜೆ ತೆಗದು ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ತರಹದ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಆ ಸಾಲ ವಾಪಸ್ಸು ಕೊಟ್ಟಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರೆಕಾರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಎನ್‌ಟ್ರಿ ಹಾಕಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಣ ಕೊಟ್ಟಿಂಥ ರೈತ ಪುನಃ ಸಾಲ ವಾಪಸ್ ಕೊಡುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿದೆ. ರೈತರು ಪಹಣಿ ಸಲುವಾಗಿ

ಅರ್ಜಿ ಹಾಕಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಮಾಮೂಲು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕೋರ್ಟುಗಳ ವಿಷಯ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ತಪ್ಪಾದೀತು. ಆದರೆ ಹೈಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಫೈಲು ಬೇಕಾದರೂ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಈ ಮಾಮೂಲು ಕೊಡ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ ದಿನಂಪ್ರತಿ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಮಾಮೂಲು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಾಮೂಲು ಇರಲಾರದೆ ಫೈಲು ಮೂವ್ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ತಪ್ಪುಮಾಡಿದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಉಗ್ರವಾದ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಆದರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ಸರ್ವಿಸ್ ರೂಲ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ಲೂನನ್ನು ಕೂಡ ಸಸ್‌ಪೆಂಡ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಪ್ಲೂನ್ ತಪ್ಪುಮಾಡಿದಾಗ ಅವನನ್ನು ಸಸ್‌ಪೆಂಡ್ ಮಾಡುವ ಮೊದಲು ಚಾಜ್ ಷೀಟ್ ಕೊಡಬೇಕು. ಅವನು ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕು, ಕಡೆಗೆ ಅತನು ಇನ್‌ಫ್ಲೂಯೆನ್ಸ್ ಮಾಡಿದರೆ ಸಸ್‌ಪೆಂಡ್ ಕೂಡ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಸಿನ್‌ಸಿಯರ್ ಆ ದ್ದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕೆಲಸಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೆ ಎಷ್ಟೋ ವಿಘ್ನಗಳು ಬರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಿಗು ಗ್ರಿಪ್ ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸರ್ವಿಸ್ ರೂಲ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ತಿದ್ದು ಪಡಿ ಮಾಡಿದರೆ ಸರಿಹೋಗುತ್ತದೆ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಗ್ರಿಪ್ ಬಿಗು ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಾದನಂತರ ಸೀನಿಯಾರಿಟಿ ಲಿಸ್ಟ್ ಪ್ರಮೋಷನ್ಸ್ ವಿಚಾರ. ಜೂನಿಯರ್ ಮೋಸ್ಟ್ ಆಗಿದ್ದವರು ಸೀನಿಯರ್‌ಮೋಸ್ಟ್ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಒಬ್ಬ ಸಬ್‌ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್ ಪ್ರಮೋಷನ್ ಆಗಬೇಕಾದರೆ ಎಸ್. ಪಿ. ಯನ್ನೋ ಡಿ. ಐ. ಜಿ. ಯನ್ನೊ ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿ ಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಆಗ ಅವರ ವಿಮ್ಸ್ ಮತ್ತು ಫ್ಯಾನ್ಸಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಪ್ರಮೋಷನ್, ಆಗುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ. ಒಬ್ಬ ರೆವಿನ್ಯೂ ಆಫೀಸರ ಮೇಲೆ ಉಚ್ಚ ಅಧಿಕಾರಿ ಅವರ ಆಫೀಸನ್ನು ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟ್ ಮಾಡಿ ಅವನ ಕಾನ್‌ಫಿಡೆಂಷಿಯಲ್ ರಿಪೋರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಫೇರ್ ಎಂದು ಬರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಎಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ. ಆದೇ ತಿಂಗಳ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾನ್‌ಫಿಡೆಂಷಿಯಲ್ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಬರೆದು very easy going ಎಂದು ಬರದರೆ ಅವನ ಪ್ರಮೋಷನ್ ನಿಂತುಹೋಗುತ್ತದೆ. ಉಚ್ಚ ಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ವಿಮ್ಸ್ ಅಂಡ್ ಫಾನ್ಸಿಯನ್ನು ಏನುಸರಿಸಿ ನಡೆಯುವವನಿಗೆ ಪ್ರಮೋಷನ್ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸಿನ್ಸಿಯರ್ ಆಗಿ ದಕ್ಷತೆಯಿದ್ದ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಎಂದೂ ಪ್ರಮೋಷನ್ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಲಿಂಗೇ ಗೌಡ ಎಂಬುವರು ೨೩ ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ತಹಸೀಲ್‌ದಾರರಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅತ ಸಾಯುವವರೆಗೂ ಕೂಡ ತಹಸೀಲ್‌ದಾರರಾಗಿ ಇರಬೇಕಾಯಿತು. ಅವರ ಕಾನ್‌ಫಿಡೆಂಷಿಯಲ್ ರಿಪೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಿ ಈಸ್ ಇನ್ ದಿ ಹಾಬಿಟ್ ಆಫ್, ವಿಜಟಿಂಗ್ ಟೆಂಪಲ್ಸ್ ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರ ಜೊತೆಗೆ ಇದ್ದವರು ಹೈದರಾಬಾದ್‌ನಲ್ಲಿ ಡೆಪ್ಯುಟೀ ಕಮಿಷನರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಈ ರೀತಿ ಆಫೀಸುಗಳು ಇನ್‌ಸಿನ್‌ಸೀಯರ್ ಆಗಿದ್ದರೂ ಅವರ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳು ಹೇಳಿದಂತೆ ನಡೆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಮೋಷನ್ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಎನ್ನುವ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇವೆ. ಇನ್ನು ಯಾವ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಡೆಯೂ ಮಾಮೂಲು ಕೊಡದೆ ಕೆಲಸವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನನಗನಿಸುತ್ತದೆ. ಪಿ ಡಬ್ಲ್ಯೂ. ಡಿ. ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳು ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಮಾಮೂಲು ಕೊಡಬೇಕು. ಆರ್. ಟಿ. ಒ. ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಮಾಮೂಲು ಕೊಡಬೇಕು. ಎಕ್ಸೈಜು ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳು ಮಾಮೂಲು ಕೊಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಈ ಮೂರು ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗಳಲ್ಲೂ ಮಾಮೂಲುನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಉಗ್ರವಾದ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕಾನ್‌ಸ್ಟೇಬಲ್‌ಗಳಿಗೆ ಆದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

†ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎನ್. ವೀರಪ್ಪಗೌಡ:—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈಗ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇರತಕ್ಕ ಜನರಲ್ ಅಡ್‌ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಮತ್ತು ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಸುಮಾರು ೧೫ ಕೋಟಿ ಚಿಲ್ಲರೆ ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿರುವುದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ. ಶ್ರೀ ಮಾನ್ ಬಾಪು ಗೌಡರು ಮೊದಲು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾತನಾಡಿರಲಿ ಕೊನೆಗೆ ಸ್ಟಾರ್ಸ್‌ಮಾಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ಇದ್ದಹಾಗೆ ಹೇಳುವುದನ್ನು ಯಾವತ್ತೂ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಸೀನಿಯಾರಿಟಿ ಇಲ್ಲದೆ ಆಫೀಷಿಯಲ್ ಪ್ರಮೋಷನ್ಸ್ ಯಾವ ಯಾವ ಪ್ಲೇಸ್‌ಲ್ಲಿ ಯಾರು ಯಾರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೋ ಆದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ, ಬಿಟ್ಟು ಜಸ್ಟೀಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದರೆ ಆಗ ಆಫೀಸ್ ವರ್ಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಇನ್‌ಟರೆಸ್ಟ್ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಒರುತ್ತದೆ. ಬರೀ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾದರೆ ದೇಶಕ್ಕೆ ತೃಪ್ತಿಆದಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆಫೀಸರುಗಳಿಗೂ ತೊಂದರೆಗಳು ಇವೆ. ಯಾವ ರೀತಿ ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಕಡೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹರಿಸಲಿ. ೨೨-೧೫ ಘಂಟೆಯಲ್ಲಿ ರೆಕಾರ್ಡ್ ಫೈನಲ್ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದರೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೈಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿರುವ ರಿಟ್‌ನಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಆಫೀಸ್ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾನೆಯೋ ಅಥವಾ ತನಗೆ ಪ್ರಮೋಷನ್ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ತನಗೆ

(ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎನ್. ವೀರಪ್ಪಗೌಡ)

ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಓಡಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ವರ್ಕ್ ಮಾಡುತ್ತಾನೆಯೋ ಎನ್ನುವುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರಿಟ್‌ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೫ ಸಾವಿರದಿಂದ ೨೦ ಸಾವಿರಕ್ಕೆ ಹೀಗೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಅವನು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತಿದ್ದಾನೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎನ್ನುವುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ ಅವರ ಬುದ್ಧಿ, ಪ್ರಮೋಷನ್ ಕಡೆ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ಕೆಲವರು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಹೊಂದಿರುವವರು ಸೆಲಕ್ಷನ್ ಪೋಸ್ಟ್ ಎಂದು ಮಾಡಿ ತಮ್ಮವರಿಗೆ ಕೊಡಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಐ. ಎ. ಎಸ್. ಆಫೀಸ್ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಅಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಆಫೀಸರುಗಳು ತಮಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಪ್ರಮೋಷನ್ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸಮಯ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಎಕ್ಸ್‌ಟೆನ್‌ಷನ್ ಕೊಡುವ ವಿಷಯ ಮಾನ್ಯ ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪನವರು ಆಗಲೇ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಪೇಪರ್‌ನಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾ ಇದ್ದದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಯಾರಿಗೂ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಎಕ್ಸ್‌ಟೆನ್‌ಷನ್ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ಹಾಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಆಫಿಷಿಯಲ್ ಎಫಿಷಿಯೆನ್ಸಿ ಕಡಿಮೆ ಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಇರುವ ಉತ್ಸಾಹ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತದೆ, ಆವರು ಇರುವ ಕಡೆ ರಿಟೈರ್ಡ್ ಆಗಬೇಕು ಎಂಬ ಮನೋಭಾವನೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅನ್ ಎಂಪ್ಲಾಯ್‌ಮೆಂಟ್ ಜಾಸ್ತಿಇರುವುದರಿಂದ ಎಂಪ್ಲಾಯ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗೆ ಅವಕಾಶಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ತಮಗೆ ಯಾರುಬೇಕೋ ಅವರಿಗೆ ಎಕ್ಸ್‌ಪೀರಿಯನ್ಸ್ ಇದೆ ಎಂದು ಎಕ್ಸ್‌ಟೆನ್‌ಷನ್ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಯಾರಿಗೆ ಎಕ್ಸ್‌ಪೀರಿಯನ್ಸ್ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷ ಸರ್ವೀಸ್ ಮಾಡಿರುವಾಗ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೂಡ ಅನುಭವ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಎರಡು ಮೂರು ವರ್ಷ ಅವರ ಕೆಲಸದ ಅವಧಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವುದು, ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಯಾವುವಾದರೂ ಕಡೆ ಕೆಲಸ ಕೊಡಿಸುವುದು ಈ ಪದ್ಧತಿ ವಿಪರೀತವಾಗಿದೆ. ಎಫಿಷೆನ್ಸಿ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗ ಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ಕಡೆ ಹೇಳುತ್ತೀರಿ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಈ ರೀತಿ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದವರನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತೀರಿ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಖಂಡಿತ ನಿಮ್ಮ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ೧೯೬೮ನೇ ಜನವರಿ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಗದ ಬರೆದಿದ್ದೆ ಶೃಂಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ೧೯೯-೧೬೯ನೇ ನಂಬರಿನಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಎಕರೆ ಅನ್ ಅತರೈಸ್ಡ್ ಆಕ್ಯುಪೇಷನ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ಇದವರೆಗೂ ಕೂಡ ಉತ್ತರ ಬಂದಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಎಫಿಷನ್ಸಿ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಾವೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಒಂದು ಸಾರಿ ಹೊಂ ಮಿನಿಷ್ಟರು ಮತ್ತು ಚೀಫ್ ಮಿನಿಸ್ಟರು ಆಗಿರತಕ್ಕ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಚಿಕ್ಕ ವಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದು ಟಿ.ಬಿ ನಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ ಅವರನ್ನು ಖುದ್ದು ಭೇಟಿ ಆಗಿದ್ದೆ. ಆಗ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್‌ರವರು ಇದ್ದರು ಡಿ.ಎಸ್ ಪಿ ಮತ್ತು ಡಿ.ಸಿ. ಅವರು ಇದ್ದರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ, ಡೈರೆಕ್ಟರುಗಳನ್ನು ಚುನಾಯಿಸಲು ಓಟು ಮಾಡುವಾಗ ಯಾವ ಒಂದು ರೀತಿ ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿದೆ, ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಏಕೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಎಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಧಿಕಾರಿ ಇದ್ದರೋ ಅವರನ್ನು ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ ಮಾಡಿದರು. ಮಾಡಿದ ಕೆಲವೇ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಲ್ಲೇ ಅದು ಕ್ಯಾನ್ಸಲ್ ಆಯಿತು. ಈ ರೀತಿ ಆದರ ಯಾವ ರೀತಿ ಆಡಳಿತ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಅಂತ ಹೇಳಬೇಕು ? ನಾನು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ದೂರು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪೋಲೀಸ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ ದಿನ ಬೆಳಗಾದರೆ ಆವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕೇ ಹೋರತು ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ೧೯೬೮ನೇ ಇಸವಿಯ ನವಂಬರ್ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೇಸು ಹಾಕಿದರು ೧೯೬೯ನೇ ಇಸವಿ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರವರೆಗೂ ಅದು ಫೈಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿ ೨೮ ವರ್ಷ ಆಯಿತು, ಶ್ರೀ ವಿರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲರು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿ ಎಷ್ಟು ವರ್ಷವಾಯಿತೋ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು ಒಂದು ಎಕರೆ ಜಮೀನು ತೆಗದುಕೊಡಿಲ್ಲ, ಒಂದು ಮನೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ, ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಸೈಟು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿರುವವರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ತಮಗೆ ಇಷ್ಟಬಂದ ಹಾಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವರ ಕರ್ತವ್ಯ ಆದರೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ ಎಫಿಷಿಯನ್ಸಿ ಎಲ್ಲಿ ಉಳಿಯತ್ತದೆ? ಈಗಲಾದರೂ ಸರ್ಕಾರ ದವರು ಎಚ್ಚೆತ್ತುಕೊಂಡು ಅಡ್ಮಿನ್‌ಸ್ಟ್ರೇಷನ್‌ನ್ನು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿ. ನಾನು ಡಿ.ಸಿ ಆವರನ್ನು ನೋಡಿ ಎಷ್ಟು ತಿಂಗಳಾಯಿತೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ತಹಸಿಲ್ದಾರರ ಹತ್ತಿರ ನಾನು ಹೋಗಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಕಮೀಷನರಿಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನೇ ನಾನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಸೀನಿಯಾರಿಟಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಮೋಷನ್ ಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ಎಫಿಷಿಯನ್ಸಿ ಮೇಲೆ ಕೊಡಬೇಕು ಅಂತ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಮಿನಿಸ್ಟರು ಶೃಂಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸ್ ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್ ಓಪನ್ ಮಾಡಿದರು. ಅದು ಇನ್ನೂ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿರಲೇ ಇಲ್ಲ, ಆವರ ಹತ್ತಿರ ಪ್ರಾರಂಭೋತ್ಸವ ಮಾಡಿಸಬೆಂಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದು ಆಯಿತು, ನೀರು ಇಲ್ಲ ದೀಪ ಇಲ್ಲ, ಬಡ ಕಾನ್‌ಸ್ಟೇಬಲ್‌ಗಳು ಅದಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ

ಬಾಡಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಷ್ಟು ಸಲ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಆಫೀಸಿಗೆ ಹೋಗಿ ಫೈಲು ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಅದು ವಿಲೇವಾರಿಯಾಗದೆ ಇದ್ದರೆ ಏಕೆ ವಿಲೆವಾರಿ ಮಾಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆಯೇ ಅಂತ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲೋ ಬರುತ್ತಾರೆ ನಾಲ್ಕು ಮಾತು ಆಡುತ್ತಾರೆ, ಮುಂದಿನ ಪ್ರೋಗ್ರಾಂಗೆ ಹೊತ್ತಾಯಿತು ಅಂತ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಇಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಆಯಿತೇ ಹೊರತು, ಸರ್ಕಾರಿ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ, ಸರ್ಕಾರದ ದುಡ್ಡನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಫೈಲ್ ತರಿಸಿ ನೋಡಿ ಮೂರು ತಿಂಗಳವರೆಗೂ ವಿಲೇವಾರಿಯಾಗದಿದ್ದರೆ ಏಕೆ ನಿಂತಿದೆ ಅಂತ ಕೇಳಿ ಏಕೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ? ಪೇಪರ್‌ನಲ್ಲಿ ಕವಿತೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಅಂತ ಹೇಳುವುದು, ಅದು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಇದು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಅಂತ ಹೇಳುವುದು, ಅದು ಪೇಪರ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಂದ ಕೂಡಲೇ ಜನ ತಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ ಅಂತ ತಾವು ಭಾವಿಸಿದ್ದರೆ ಅದು ಶುದ್ಧ ತಪ್ಪು ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರಿಗೆ ರಾತ್ರಿ ೮ ಗಂಟೆಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ ಅಂತ ಇತ್ತು, ೧೨ ಗಂಟೆಗೆ ಬಂದರು. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ಕಾದುಕೊಂಡು ಕೂತಿದ್ದರು, ಕಾಫಿ ಇಲ್ಲ ತಿಂಡಿ ಇಲ್ಲ. ಪೋಲೀಸ್‌ನವರು ಬೇರೆ ಯಾರು ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವ ಕಾಡು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾದುಕೊಂಡು ನಿಂತಿರಬೇಕು. ಇವರು ವ್ಯಾನ್ ಹೋಗಬೇಕು, ಜೀಪು ಹೋಗಬೇಕು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಅವರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೋಗಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಪ್ರಜಾ ಪ್ರಭುತ್ವ ಅಂತ ಎಲ್ಲಿ ಕರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ ? ಇದು ಸೋಷಿಯಲಿಸಂ ಅಲ್ಲ ಅಂತ ಹೇಳಿ ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಇಷ್ಟು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

‡ಶ್ರೀ ವಿ. ಎಲ್. ಶಿವಪ್ಪ (ತಿಪಟೂರು) : ಸ್ವಾಮಿ, ಈಗ ನಮ್ಮ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಯಾಗುತ್ತಾ ಇರತಕ್ಕ ಜನರಲ್ ಆಡ್ಮಿನ್‌ಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ವಿಚಾರ ಏನಿದೆ ಅದನ್ನು ನಡೆಸತಕ್ಕ ಜನ ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿನ ನೀತಿ ನಿಯಮ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಈ ಆಡಳಿತದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಇದ್ದವರು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಬಹುದೇ ವಿನಾ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ದೇಶದ ಆಡಳಿತ ಒಂದು ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದಾದ ಸಮಸ್ಯೇ. ಅದನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸ, ಇದರ ಇತಿಹಾಸ ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ, ಮಂತ್ರಿಯಾದವನು ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರ ನಡೆಸತಕ್ಕ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಒಂದು ಸತ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ, ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣಗಳು ಇರಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಇವತ್ತು ಈ ಆಡಳಿತಗಾರರು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಚನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಮನೆಯ ಯಜಮಾನ ಅಥವಾ ದೇಶದ ನಾಯಕ ದೇಶದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸುವಾಗ ಆತನಲ್ಲಿರಬೇಕಾದ ನಡತೆ ಮತ್ತು ಚಾರಿತ್ರ್ಯ ಇದನೆಲ್ಲಾ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಕೂಡದು ಅಂದಾಗ ಉತ್ತಮವಾದ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗತಕ್ಕ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ನಾವು ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸತಕ್ಕವರು ತಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು, ತಮ್ಮ ರೀತಿ ನೀತಿಯನ್ನು ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ನಿಗದಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಇವತ್ತು ನಾವು ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ ೫ ಕೋಟಿ ೧೩ ಲಕ್ಷ ೧೫ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಇವತ್ತು ನಾವು ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ ನಮ್ಮ ಪಕ್ಕದ ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಎಷ್ಟು, ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಎಷ್ಟು. ಅವರು ಖರ್ಚುಮಾಡತಕ್ಕ ಹಣದ ಪೊತ್ತ ಎಷ್ಟು ನಮ್ಮ ಪೊತ್ತ ಎಷ್ಟು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿದಾಗ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಟೋಪಿ ಹಾಕುವವರು ಕೋಟಿಗಟ್ಟಲೆ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡುವರು. ಐ ಎ ಎಸ್ ಆಫೀಸರು, ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟೇಟರು ಮುಂತಾದವರು ಕೂಡ ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಒಂದು ಸೀರೆ ತೆಗೆದುಕೊಡಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳುವರು. ತಮಾಷೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳುವುದುಂಟು. ಇದರಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಅನುಮಾನ ಬರುವುದು. ಅಧಿಕಾರವರ್ಗ, ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುವವರು ಸತ್ಯದಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೇ ಎಂಬ ಅನುಮಾನಕ್ಕೆ ಇದು ಕಾರಣವಾಗುವುದು. ಅಧಿಕಾರಿಗಳೇ ಅನೀತಿ ಮಾರ್ಗಗಳಿಗೆ ಇಳಿದರೆ ಏನೂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದೀ. ಪೋಲೀಸು ಇಲಾಖೆಯವರು ಕಲ್ಯಾಣನಿಧಿ ಎಂದು ವಸೂಲು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು, ತಿಪಟೂರಿನ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಜನರೇ ವಾಲಂಟರಿಯಾಗಿ ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೆ. ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಅದರಿಂದ ಬಡವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಬಹುದೆಂದು ನಾನು ೨೫೧ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಚೆಕ್ಕನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆ. ಆದರೆ ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡುವವರು, ಕಾನೂನಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ನಡೆಯುವವರು, ಲಾರಿಯವರು, ಹಾಸಗಿಯಾಗಿ ವಾಹನಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವವರು, ಕಾನೂನಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ವ್ಯಾನ್‌ಗಳನ್ನು ಓಡಿಸುವವರು ಮುಂತಾದವರ ಬಳಿ ನಿಧಿ ವಸೂಲುಮಾಡಿ ನಂತರ ಪೋಲೀಸಿನವರು ವರ್ತಕರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರು. ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವವರು ಡಿಕ್ಲರೇಷನ್ ಕೊಡಬೇಕು. ಲೆಕ್ಕ ಇಡಬೇಕು, ಎಂದಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ನಿಧಿ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಹೇಗಾದರೂ ಅವರನ್ನು ತೊಂದರೆಮಾಡಬಹುದು ಎಂದು ಹಿಂಸೆಮಾಡಿ

(ಶ್ರೀ ವಿ. ಎಲ್. ಶಿವಪ್ಪ)

ವರ್ತಕರು ಕೊಡದೆ ಇದ್ದಾಗ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೆದರಿಸಿ ಒಂದೆರಡು ಸಾವಿರ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯಮಾಡಿದರು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿ ೮೫ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ವಸೂಲುಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂಬ ವರ್ತಮಾನ ವಿದೆ. ಯಾವ ಜನರ ರಕ್ಷಣೆಗೆ, ಸಮಾಜದ ಆಗುಹೋಗುಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇರುವ ಹೋಂ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ದೇಶವನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವವರು ಯಾರು ? ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ವಿಚಾರ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಡಿಸೆಂಬರು ಹತ್ತರಲ್ಲಿ ಗಲಾಟೆ ನಡೆದುದರ ಬಗ್ಗೆ ಟೆಲಿಗ್ರಾಂ ಮಾಡಿದೆ, ಕಾಗದ ಬರೆದೆ, ಜನರು ಮನವಿ ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ಇದುವರೆಗೆ ಕಾಗದ ತಲ್ಪಿದೆ ಎಂದು ಕೂಡ ತಿಳಿಸಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಜನಾಂಗದ ಲೂಟಿಯಾಗಿ ಪೋಲೀಸಿನವರಿದ್ದರೂ ಅವರಿಂದ ಸಹಾಯ ದೊರೆತಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವಾಗ ಬಂದು ನೋಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಕೂಡ ತಿಳಿಸಿಲ್ಲ. ಅದೂ ಬೇಡ, ಜನವರಿ ಹತ್ತರಂದು ಮೂರು ಜನ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಿಪಟೂರಿಗೆ ಬಂದರು. ಅವರ ಪ್ರೋಗ್ರಾಂ ಇರಲಿಲ್ಲ, ನನಗೆ ಬರುವ ವಿಚಾರ ತಿಳಿಸಿರಲಿಲ್ಲ ಒಂದು ಗುಂಪಿನ ಜನರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ವಿಚಾರ ತಿಳಿಸಿದ್ದರು. ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು, ವಾರ್ತಾ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಹಕಾರ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಂದರು. ಅಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರವಾಸ ಮಂದಿರಕ್ಕೆಹೋಗಿ ಟೀ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮುಕ್ಕಾಲು ಗಂಟೆ ಇದ್ದು ಹೊರಟುಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ ಗಲಾಟೆಯಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಏನು ನಡೆದಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಡವೇ ? ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸಾ ನದಲ್ಲಿರುವವರೇ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದಮೇಲೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೇಗೆ ಇದ್ದೀತು ? ಮರ್ಯಾದೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಉಳಿಯುವುದೇ ? ಆಸ್ತಿ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕು, ಸಮಾಜವನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ತಾನೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನಿಡುವುದು ? ಅವರು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ಖರ್ಚುಮಾಡಲು ಹೇಗೆತಾನೆ ಮನಸ್ಸು ಬರುವುದು ? ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುವವರಿಗೆ ರೀತಿನೀತಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದರಿಂದ ಹಾನಿಯಾಗುವುದು. ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕೆಡಿಸಿರುವ ರೀತಿನೀತಿಯನ್ನು ನೂರು ವರ್ಷವಾದರೂ ಸರಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾರನ್ನು ನೋಡಿದರೂ ಹಣ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಬೇಕು, ಸುಖವಾಗಿರಬೇಕು ಎಂಬ ಆಸೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿರುವರೇ ಹೊರತು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಬೇಕು, ಯೋಗ್ಯರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಅವರಿಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಕೋ ಆಪರೇಟೀವ್ ಎಕ್ಸ್‌ಟೆನ್‌ಷನ್ ಆಫೀಸರನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಹೆಂಡತಿ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಇನ್‌ಷೂರೆನ್ಸ್ ಏಜೆನ್ಸಿ ಕೊಡಿಸಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹಿಂಸೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ? ಗಾಂಧಿ ಶಿಷ್ಯರು ತಮ್ಮ ನಡೆನುಡಿ ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಅಧಿಕಾರವರ್ಗವಾಗಲೀ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಾಗಲೀ ಅವರಿಗೆ ಆ ದೃಷ್ಟಿ ಇರಬೇಕು. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ಪಾಪಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾಹೋದರೆ ಅವರಿಗೆ ಸಹಕಾರ ಕೊಟ್ಟರೆ ದೇಶ ಉಳಿದೀತೇ? ಮಂತ್ರಿಗಳ, ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರುವವರ ಆಳಿಯ. ನೆಂಟ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೆ ಅದನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಹಾಕಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೆ ಎರಡು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದಂತಾಗುವುದು. ಬೆಂದಮನೆಗೆ ಹಿರಿದದ್ದೇ ಲಾಭ ಎಂಬ ಹಾಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದನ್ನು ದೋಚುತ್ತಿರುವರೇ ಹೊರತು ಆಡಳಿತ, ಜನರ ಕಷ್ಟಸುಖ, ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮುಂತಾದುವುಗಳ ಕಡೆಗೆ ಯಾರೂ ಗಮನಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆ ಇತ್ತು. ಪಾಪಪುಣ್ಯದ ಭೀತಿ, ದಯದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ ಇತ್ತು. ಈಗ ಅದೊಂದೂ ಇಲ್ಲ, ದೇಶದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯಿಲ್ಲ, ಹೀಗಾದರೆ ಮುಂದಿನ ಇತಿಹಾಸ ಹೇಗೆ ಬೆಳೆಯುವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚನೆಮಾಡಬೇಕು. ಸರಿಯಾದ ಆಡಳಿತ ಈಗ ನಡೆಸದೆ ಇದ್ದರೆ ಮುಂದಿನ ಜನಾಂಗದ ಶಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕಾಗುವುದು. ಹಿಂದೆ ಪಾಪ ಮಾಡಲು ಹೆದರುತ್ತಿದ್ದವರು, ಈಗ ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ದೇಶವನು ಕಟ್ಟಬೇಕಾದರೆ ಹೇಗೆ ಆಡಳಿತವಿರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಯೋಚನೆಮಾಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಬಹಳ ಪಾಪ ಮಾಡಿದಂತಾಗುವುದು. ಆಡಳಿತ ಶಿಥಿಲವಾಗಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಾರದು. ಹಿಂದೆ ತುಕೋಳ್ ವರದಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಯಾರನ್ನೂ ಹೇಳದೆಕೇಳದೆ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಮತ್ತು ಇಂಡಿಕೇಟ್ ಆದಮೇಲೆ ತಕ್ಷಣ ಏನೋ ಒಂದು ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಹತ್ತು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿ ವರದಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು. ನೀರಾವರಿ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಹಣವಿಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ರಿಸೋರ್ಸಸ್ ಕಮಿಟಿ ರಚಿಸಿದೆ, ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಹುಡುಕಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಹತ್ತು ಕೋಟಿ ಒಂದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವುದರ ಅರ್ಥವೇನು ? ಕೊಡಲು ಕಾಲಾವಕಾಶ ಬೇಕು, ೫ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಬಡ್ಡಿ ಸೇರಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಅಂಥ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿ ರೀತಿ ನೀತಿಯಿಲ್ಲದೆ ವ್ಯಯ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಮುಂದೆ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿ ನನ್ನ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

Speaker's Ruling re : *Statements in reply to Questions to be laid on the Table of the House.*

MR. SPEAKER.—Before adjourning the House, I have a ruling to give.

On 27th of January 1970 in respect of replies to Starred Question No. 78 by Sri H. N. Nanje Gowda regarding the collection and remission of land revenue, some statements were placed on the Table of the House, but were not printed as part of replies since the statements were very lengthy in nature. On that occasion, objection was taken for not making available copies of the statements appended to the reply and as I wanted to examine the matter, the question was held-over.

I have since gone through this question in the light of the practice in vogue in the Lok Sabha and obtaining in other Legislatures including the Mother of Parliament-House of Commons. I have found that everywhere, where very lengthy statements are referred to in replies to questions they are not printed and supplied to the members but only an indication is given that statements are laid on the Table which means that a few copies are kept on the Table of the House and also in the Library for reference by the concerned member and others.

Now there are two courses open to be followed in this case. One is to continue the existing practice *viz* laying a copy of the statement on the Table. The Second course is to convert the starred question into an unstarred one in which case also a copy of the statement is laid in the Legislature Library. But, I propose to contime the existing practices as it is followed in other Legislatures also.

The House will now rise to meet again at 8-30 A.M. tomorrow.

The House adjourned at Two Minutes past Six of the Clock to meet at Thirty Minutes past Eight of the Clock on Friday the 13th March 1970.

WD—14711—GPB—550—3-8-70.